

ประเพณีการยิงสลุต

กรมศิลปากร
จัดพิมพ์จำหน่าย

ประเพณีการยิงสลุต

กรมศิลปากร
จัดพิมพ์เผยแพร่

ประเพณีการยิงสลุต

ของ

กรมศิลปากร

เลขหมู่หนังสือ

๓๒๗.๕๕๓

พิมพ์ครั้งแรก

พ.ศ. ๒๕๒๐

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
ความหมายของคำว่ากรียงสลุต	๑
ประวัติการียงสลุต	๑
กรียงสลุตในสมัยกรุงศรีอยุธยา	๓
กรียงสลุตในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์	๖
สรุป	๑๖
ภาคผนวก	๑๗
ข้อบังคับว่าด้วยกรียงสลุต ร.ศ. ๑๒๔	๑๙
พระราชกำหนดการียงสลุต ร.ศ. ๑๓๑	๓๔
พระราชบัญญัติยกเลิกพระราชกำหนดการียงสลุต ร.ศ. ๑๓๑	๕๔
บรรณานุกรม	๕๕

ประเพณีการยิงสลุต

การยิงสลุต คือการยิงเพื่อแสดงความเคารพประมุขของประเทศ ชาติ
ธง หรือบุคคลสำคัญ โดยการยิงจากปืนใหญ่ด้วยดินดำหรือดินไม่มีควัน มีจำนวน
นัดที่ยิงเป็นเกณฑ์ตามควรแก่เกียรติยศของบุคคลหรือสิ่งที่ควรได้รับความเคารพนั้น
การแสดงความเคารพไม่ว่าจะทำด้วยวิธีใดจะเป็นระหว่างบุคคลต่อบุคคล หรือ
ระหว่างเรือต่อเรือก็ตาม ฝ่ายที่เคารพต้องแสดงให้เห็นว่าไร้อาวุธหรือหมดอำนาจ
ในการใช้อาวุธนั้น เช่นท้าววันทยาอุธของนายทหารต้องเอาดาบขึ้นอยู่ในระดับสายตา
ทำให้ใช้ดาบนั้นไม่ถนัด หรือท้าววันทยาอุธด้วยการใช้ปืนเล็ก ก็ต้องหันด้านที่เป็นไก
ปืนออกข้างนอก การเคารพด้วยการยิงสลุตก็เช่นกัน เดิมเป็นการยิงดินปืนทิ้งเพื่อ
ให้ปืนกระบอกนั้นหมดอำนาจในการใช้งาน ในประเพณีการยิงสลุตจะต้องยิงเป็น
จำนวนคี่ ซึ่งภาษาชาวเรือโดยเฉพาะทหารเรือเรียกว่า “ซอน” เหตุใดจึงต้องยิงสลุต
เป็นจำนวนคี่นั้นยังไม่มีผู้ใดตอบได้ เป็นแต่เพียงทราบว่าได้ปฏิบัติกันมานานแล้ว
ในสมุดจดหมายเหตุของราชनावีอังกฤษในปี พ.ศ. ๒๑๒๘(๑) มีข้อความตอนหนึ่งว่า

“ในการส่งแขกผู้มีเกียรติผู้หนึ่ง ผู้บังคับการเรือสั่งว่า การที่ท่านลาไป
เป็นครั้งที่สุดนี้ ให้เรือเรายิงสลุตให้ท่านเท่าที่เรือสามารถที่จะยิงได้ แต่อย่าลืมว่า
จำนวนนัดที่ยิงจะต้องเป็นจำนวนซอนเสมอ”

นายพลเรือถามว่า

“ทำไมจึงต้องเป็นจำนวนซอน”

ผู้บังคับการเรือตอบว่า

“การที่ต้องยิงเป็นจำนวนซอนนั้น เพราะ
ถือว่าทางไสยศาสตร์ว่าจำนวนซอนเป็น
จำนวนหนึ่งที่นำโชคลาภมาสู่ผู้นั้น แต่ถ้า
ทางเรือยิงสลุตเป็นจำนวนคู่ย่อมเป็นการ
แสดงว่าผู้บังคับการเรือหรือต้นปืนได้ถึง
แก่กรรมขณะเดินทาง”

(๑) สนวน อินทง, “การยิงสลุต”, *สิ่งแรกในเมืองไทย*, ๓ ชุด, (พระนคร: แพร่พิทยา, ๒๕๐๓), ชุดที่ ๓,
หน้า ๔๒๕-๔๔๒

ประวัติความเป็นมาของประเพณีการยิงสลุตนั้นก็เนื่องมาจากในสมัยโบราณเรือที่บรรทุกสินค้าไปค้าขายทางทะเล ต้องใช้เวลาเดินทางไปค้าขายเป็นเวลาแรมเดือนจึงจะได้กลับมาถึงบ้านเดิมของตน การเดินทางจึงต้องมีปืนใหญ่ประจำเรือคุ้มครองสินค้าล้นหลายกระบอก ปืนเหล่านี้ต้องบรรจุดินดำไว้พร้อมเสมอเพื่อที่จะได้ใช้ยิงต่อสู้กับพวกโจรสลัดได้ทันทั่วทั้งที่ การบรรจุดินดำนั้นในสมัยโบราณต้องใช้บรรจุเข้าทางปากกระบอกปืน เวลาจะยิงแต่ละนัดจึงต้องเสียเวลานานมาก เช่นในสมัยพระเจ้าเฮนรี่ที่ ๗ ของอังกฤษ ปืนเรือรบของอังกฤษจะยิงได้ชั่วโมงละ ๒ นัดเท่านั้น^(๑) เพราะต้องเสียเวลาในการบรรจุดินดำมาก เมื่อเรือจะเข้าน่านน้ำของประเทศที่เป็นมิตร จึงจำเป็นที่จะต้องถอนดินดำออกจากปืนให้หมด เพื่อแสดงให้เห็นเจ้าของประเทศที่เรือจะเข้าไปนั้นเห็นว่าเป็นเรือที่ปลอดภัยและเข้าไปฉันทมิตร แต่การถอนดินดำที่บรรจุทางปากกระบอกนั้นเป็นการยากลำบากมาก จึงใช้วิธีที่สะดวกที่สุดคือการยิงทิ้งทะเลเสีย ฉะนั้น เมื่อเรือจะเข้าน่านน้ำประเทศที่เป็นมิตรจึงนิยมยิงดินดำที่บรรจุไว้ทิ้งทะเลก่อนที่จะเข้าเทียบท่า และฝ่ายป้อมปืนของประเทศที่เรือจะเข้าไปก็ยิงปืนใหญ่ที่บรรจุดินปืนหรือกระสุนไว้ทิ้งเช่นกัน เพื่อแสดงความเป็นมิตรและจะไม่ทำอันตรายซึ่งกันและกัน การยิงปืนใหญ่เช่นนั้นนานๆ เข้าก็กลายเป็นประเพณีว่า เรือสินค้าหรือเรือรบเมื่อผ่านป้อมปืนจะต้องยิงปืนด้วยกันทั้งสองฝ่าย จึงกลายเป็นประเพณีแสดงความเคารพซึ่งกันและกัน เรียกว่าการยิงสลุต (Gun Salute) ซึ่งในปัจจุบันเปลี่ยนจากการยิงด้วยดินดำมาเป็นกระสุนปืนใหญ่แทน

ได้กล่าวมาแล้วว่า การยิงสลุตเป็นประเพณีมาแต่โบราณ และในครั้งนั้นได้มีสัญญาระหว่างประเทศว่า ประเทศที่มีอำนาจเท่า ๆ กันจึงจะยิงสลุตตอบกัน โดยอังกฤษเป็นผู้ตั้งกฎเกณฑ์การยิงสลุตเป็นจำนวน ๗ นัด เลขจำนวนนี้สำหรับชาวตะวันออกถือว่าเป็นเลขแห่งโชคลาภ เช่น นักดาราศาสตร์นับว่าดาวมี ๗ ดวงดวงจันทร์เปลี่ยนทุก ๆ ๗ วัน ปฏิทินของโลกมีเพียง ๗ วัน เหล่านี้เป็นต้น กำหนด

(๑) กองประวัติศาสตร์, กรมยุทธการทหารเรือ, *ประเพณี นิติธรรมและพิธีของทหารเรือ กับการถือ*
วางบางอย่างของชาวเรือ (พระนคร: โรงพิมพ์สารบรรณทหารเรือ, ๒๕๐๔), หน้า ๑๔-๑๘.

การยิงสลุตในชั้นต้นได้วางไว้ว่าสำหรับเรือให้ยิงเพียง ๗ นัด ส่วนบ้อมให้ยิงเป็นจำนวน ๓ เท่าของเรือ ทั้งนี้ ก็เนื่องจากการที่เก็บดินปืนซึ่งผสมด้วยโซเดียมไนเตรตเอาไว้บนบกได้ง่ายกว่าในเรือ ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงส่วนผสมของดินปืนเป็นโปตัสเซียมไนเตรต ทำให้การเก็บดินปืนในเรือง่ายขึ้น จึงเปลี่ยนกำหนดการยิงสลุตใหม่ โดยกำหนดให้ในเรือและบ้อมบนบกยิงสลุต ๒๑ นัดเท่ากัน เป็นการแสดงความเคารพแก่ชาติ เมื่อเปลี่ยนกำหนดการยิงสลุตเป็นดังนี้แล้วก็บังเกิดการโต้แย้งในเรื่องจำนวนนัดของการยิงสลุตระหว่างรัฐที่เป็นราชาธิปไตยว่าจำนวนนัดของรัฐที่เป็นราชาธิปไตยต้องมากกว่า ต่อมาก็ยอมให้เป็นจำนวนเท่ากัน กฎเกณฑ์การยิงสลุตนี้มีข้อยุ่งยาก เพราะชาติที่มีทหารเรือมักจะเปลี่ยนขนบธรรมเนียมทหารเรือบ่อย ๆ ลงท้ายที่สหรัฐอเมริกาได้ตกลงกับรัฐบาลอเมริกาเรื่องจำนวนของการยิงสลุตเป็น ๒๑ นัด และกำหนดให้มีการยิงสลุตตอบซึ่งกันและกันด้วย และรัฐบาลอเมริกันได้ประกาศใช้กฎนี้ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๑๘ เป็นต้นมา จากกฎนี้จึงกลายเป็นประเพณีของการยิงสลุต ๒๑ นัด สืบต่อมาจนกระทั่งทุกวันนี้

การยิงสลุตในสมัยกรุงศรีอยุธยา

ประเพณีการยิงสลุตในประเทศไทยเท่าที่ปรากฏหลักฐานในประวัติศาสตร์ไทยและต่างประเทศได้เริ่มมีเป็นครั้งแรกในรัชสมัยพระเจ้าปราสาททอง ได้มีบันทึกไว้ในเอกสารของชาวฮอลันดาที่เดินทางเข้ามาค้าขายในกรุงศรีอยุธยา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๑๕๑-๒๑๖๓ และ พ.ศ. ๒๑๖๗-๒๑๘๕ (ค.ศ. ๑๖๐๘-๑๖๒๐ และ ค.ศ. ๑๖๒๔-๑๖๔๒) เรื่องผู้แทนของฟอนฟลิต (Van Vliet) รายงานเรื่องการอัญเชิญพระราชสาส์นของเจ้าชายแห่งออเรนจ์ (Prince of Orange) และสาส์นจากท่านผู้สำเร็จราชการทั่วไปของเนเธอร์แลนด์ในประเทศอินเดีย เข้าเฝ้าทูลเกล้า ฯ ถวายแด่พระเจ้าปราสาททองว่า

“พระองค์ทรงดีพระทัยอย่างยิ่ง และตรัสสั่งในทันทีว่าการรับพระราชสาส์นของเจ้าชายแห่งออเรนจ์ (จารบบนแผ่นทองคำตามอย่างแบบของสยาม) ควรจัดขึ้นให้หรูหราโอ่อ่ากว่าที่เคยจัดรับพระราชสาส์นของพระเจ้ากรุงจีนหรือของ

พระจักรพรรดิญี่ปุ่นมาก่อน ทั้งนี้ทำให้จัดขบวนกันอย่างใหญ่โตประกอบด้วยผู้คน และเรือจำนวนมากมาย และให้ความเคารพอย่างสูงแก่พระราชสาส์นของเจ้าชาย (ให้ความเคารพดุจเดียวกับที่ให้แก่พระเจ้าแผ่นดินเอง) พระเจ้าแผ่นดินทรงส่ง ปืนโลหะกระบอกเล็ก ๒๐ กระบอกไปยังบริเวณบริษัท ใช้ปืนเหล่านี้ยิงสลุตถวาย ความเคารพ.....”(๑)

หลักฐานต่อมามีปรากฏในสมัยพระนารายณ์มหาราช ว่าประเทศไทยได้ยิง สลุตต้อนรับทูตต่างประเทศหลายครั้งด้วยกันโดยเฉพาะการรับทูตฝรั่งเศส ดังปรากฏ ในหนังสือรายงานของบุโรเดแลนส์ (Boureau Deslandes) ค.ศ. ๑๖๘๐ (พ.ศ. ๒๒๒๓) กล่าวว่า “ ครั้นเมื่อวันที่ ๓ เดือนกันยายน ค.ศ. ๑๖๘๐ (พ.ศ. ๒๒๒๓) ปีกลายนี้ เรือชื่อเลอโวตูร์ ได้มาถึงสันดอนเมืองสยาม ซึ่งเป็นการกระทำให้เจ้านายและ ข้าราชการทั้งหลายมีความตื่นเต้นยินดีเป็นอันมาก ก่อนที่เรือได้เข้ามาในลำแม่น้ำ ได้ให้นำความกราบทูลถามว่า เมื่อเรือจะผ่านบ้อมที่บางกอกจะโปรดให้เรือยิงสลุต ตามประเพณีชาวยุโรปอันผิดกับธรรมเนียมของไทยหรือไม่ จึงได้มีรับสั่งไปยัง เจ้าเมืองซึ่งเป็นคนชาติแขกเติก (Turk) โดยทันทีว่า ถ้าเรือยิงสลุตแล้วก็ให้เจ้าเมือง ยิงสลุตรับประการ ๑ เป็นธรรมเนียมมาช้านานแล้วที่เรือต่าง ๆ ของเมืองนี้ มักจะ ชักธงฮอลันดา เพราะเหตุว่าเป็นธงที่คนรู้จักกันมากกว่าเป็นเรือค้าขาย และฝ่าย พระเจ้าแผ่นดินสยามจนทุกวันนี้หาได้มีธงอย่างใดเป็นเครื่องหมายไม่ เจ้าเมืองบาง กอกไม่รู้จะชักธงอะไร จึงได้ชักธงฮอลันดาขึ้น ฝ่ายมองซิเออร์คอนูเอล กัปตันเรือ ได้ให้คนมาบอกแก่เจ้าเมืองว่า ถ้ามีความประสงค์จะให้สลุตบ้อมแล้วก็ขอให้เอารธง ฮอลันดาลงเสีย^(๒) และถ้าไม่มีธงของชาติอื่นจะชักแล้ว ก็ให้ชักธงอย่างใดอย่างหนึ่ง

(๑) ศิลปากร, กรม, เอกสารของฮอลันดา พ.ศ. ๒๑๕๑-๒๑๖๓ และ พ.ศ. ๒๑๖๗-๒๑๘๕ นันทา สุกกุล ผู้แปล, (พระนคร: โรงพิมพ์การศาสนา. ๒๕๑๓), หน้า ๒๗๒ เอกสารนี้เป็นเรื่องหนึ่งซึ่ง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้โปรดให้คัดมาจากหอเอกสารต่างประเทศ โดยได้ตัดตอนมาจากหนังสือเรื่อง Daugh Register ซึ่งต้นฉบับเป็นภาษาฮอลันดา ต่อมาผู้แปล ออกเป็นภาษาอังกฤษ เป็นเรื่องที่เกี่ยวพันกับประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศอินเดีย และเรื่องเกี่ยวกับประเทศไทยด้วย.

(๒) ข้อความตอนนี้ พลเรือตรีแซน บัจจุสานนท์ ได้กรุณาอธิบายว่า ตามธรรมเนียมของการยิงสลุตนั้น เมื่อ ยิงสลุตให้ชาติใดก็ต้องชักธงชาตินั้นขึ้น ฉะนั้นในตอนนั้นเข้าใจว่า ไทยคงยังไม่ทันได้ชักธงฮอลันดา ขึ้นเพียงแต่เป็นการสอบถามเท่านั้น

ก็ได้ แล้วแต่จะพอใจ เจ้าเมืองบางกอกจึงได้ให้เอารงฮอลันดาลงเสีย แล้วชักธง
สีแดงขึ้นแทน เมื่อยิงสลุตรับนั้นก็ไต่ยงปืน ๕๐ นัดเศษโดยไม่ต้องนับอย่างใด”(๑)
และในประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๗ กล่าวว่า “เรือเลอโวตูร์ซึ่งมีนายเรือชื่อคอนูเอล
นั้น ได้ไปถึงสันดอนประเทศสยามเมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๖๘๐ (พ.ศ. ๒๒๒๓)
สมเด็จพระเจ้ากรุงสยามได้ทรงทราบข่าวเรือบริษัทได้ไปถึงเมืองไทย ก็ทรงปีติยินดี
เป็นอันมาก จึงได้มีรับสั่งให้ผู้รักษาบ่อนที่บางกอกซึ่งเป็นคนชาติตุรกี ให้ยิงสลุต
ตอบรับเรือโวตูร์ และการที่ยิงสลุตนั้นก็เป็นการผิประเพณีของเมืองไทยอยู่แล้ว
แต่ในเวลานั้นเมืองไทยยังหาได้มีธงสำหรับชาติไม่ เคยชักแต่ธงฮอลันดา ซึ่งเป็นธง
ที่ใช้กันโดยมากในทะเลแถบนั้น ผู้รักษาบ่อนเข้าใจว่าจะให้เกียรติยศต่อเรือฝรั่งเศส
จึงได้ชักธงฮอลันดาขึ้น นายเรือฝรั่งเศสก็ชักธงขึ้นรับ แต่คัดค้านในการที่ไทยชักธง
ฮอลันดา และบอกว่าจะไม่ยอมยิงสลุตให้แก่ธงชาติใด ๆ ในทวีปยุโรปเป็นอันขาด
ผู้รักษาบ่อนก็ตามใจนายเรือได้ชักธงฮอลันดาลง และได้ชักธงอันเป็นธงที่ไม่มีใคร
รู้จักว่าจะเป็นชาติใดขึ้น เรือโวตูร์ก็ได้ยิงสลุตเป็นคำนับ ที่บ่อนก็ได้ยิงสลุตตอบ
นัดต่อกัน จนสิ้นสลุตของเรือฝรั่งเศสแล้ว แต่ข้างบ่อนไทยจะต้องการให้เกียรติยศ
แก่เรือฝรั่งเศสยิ่งขึ้นไปอีก จึงได้ยิงสลุตต่อไปอีกหลายนัด”(๒)

(๑) ศิลปากร กรม, *ประชุมพงศาวดาร เล่มที่ ๘*, (พระนคร: กรุสสา, ๒๕๐๘), หน้า ๒๓๐-๒๓๑, แสดง
ให้รู้ว่าตอนนั้นประเทศไทยยังไม่มีธงชาติ จึงใช้ชักธงชาติฮอลันดาแทน อาจจะแสดงเป็นเครื่องหมาย
อย่างเดียว ไม่ได้นึกว่าจะเป็นเรื่องที่สำคัญ เมื่อฝรั่งเศสเห็นชักธงฮอลันดาขึ้นบนบ่อนก็ไม่กล้ายิงสลุต
ให้ เพราะเท่ากับเป็นการยิงสลุตให้ฮอลันดา จึงขอให้ทางบ่อนเปลี่ยนธงเสีย ฝ่ายไทยจึงเอารงทำด้วย
ผ้าสีแดงชักขึ้นและธงสีแดงนี้กลายมาเป็นธงประจำชาติไทยจนถึงรัชกาลที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์.

(๒) ————— “ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๒๗” *ประชุมพงศาวดาร เล่มที่ ๗*, (พระนคร: ก้าวหน้า
๒๕๐๗), หน้า ๒๖ เดือนที่เรือเข้ามาถึงเป็นเดือนกันยายน เช่นเดียวกับเรื่องในเชิงอรรถที่ ๑ แต่ใน
เชิงอรรถที่ ๑ ว่ามาถึงสันดอนเมื่อวันที่ ๓ ถ้าเป็นวันนั้นจะตรงกับวันศุกร์

เป็นที่น่าสังเกตว่าในประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๗ กล่าวว่า “การยิงสลุตนั้นก็เป็นการผิ
ประเพณีของไทยอยู่แล้ว” นั้น ในหนังสือรายงานของ *Bureau Deslandes* กล่าวแต่เพียงว่า “ก่อน
ที่เรือได้เข้ามาในลำแม่น้ำได้ให้นำความกราบทูลถามว่า เมื่อเรือจะ ผ่านบ่อนที่บางกอกจะโปรดให้เรือ
ยิงสลุตตามประเพณีชาวยุโรปอันผิกับธรรมเนียมของไทยหรือไม่ จึงได้มีรับสั่งไปยังเจ้าเมืองบางกอก
ซึ่งเป็นคนชาติแขกเติกโดยทันทีว่า ถ้าเรือยิงสลุตแล้วก็ให้เจ้าเมืองยิงสลุตรับ.....” และการยิงสลุตนี้
ก็ได้เกิดมีมาแล้วตั้งแต่สมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง จึงเห็นว่าไม่เป็นการผิประเพณี— ผู้เขียน

หลังจากนั้นมาเมื่อเวลามีราชทูตเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรี สมเด็จพระนารายณ์มหาราชก็จะทรงมีรับสั่งให้ป้อมที่บางกอก คือป้อมวิสาเยนทร์ยิงสลุตรับเสมอมา เช่น ยิงสลุตรับเชอวาเลียเดอโชมอง มองซิเออร์ ลาลูแบร์ เป็นต้น และนอกจากนั้นยังมีการยิงสลุตส่งพระราชสาส์นของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชที่จะให้เจ้าพระยาโกษาธิบดี (โกษาปาน) นำออกไปถวายแด่พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ แห่งกรุงฝรั่งเศสอีกด้วย และหลังจากสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแล้ว ไม่ปรากฏหลักฐานว่าได้มีการยิงสลุตรับหรือส่งราชทูตเลย

การยิงสลุตสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ได้รื้อฟื้นประเพณีการยิงสลุตขึ้นใหม่ เริ่มตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการยิงสลุตรับมิสเตอร์ โจเซฟ บัสเลตเตีย ทูตอเมริกันซึ่งเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรีเมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๓ ดังปรากฏในจดหมายเหตุเรื่องบัลเลตเตียทูตอเมริกัน เข้ามาในรัชกาลที่ ๓ เมื่อปีจอ พ.ศ. ๒๓๙๓^(๑) ว่า “ครั้น ณ วันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๕^(๒) เพลากลางคืน พระนายไวยวรรณาก พระยาสุรเสนา พระยาโชฎีกกราชเศรษฐี พระยาราชวังสรรค์ พระยาวิเศษศักดิ์ฯ จึงจัดให้หลวงยกกระบัตร หลวงอาจณรงค์ หลวงวุฒสรเดช เจ้ากรมทหารปืน หลวงฤทธิสรเดช ฝรั่งแม่นปืน ล่ามฝรั่ง ๒ คน ขี่เรือรบไล่สลัดที่ส่งลงไปลำ ๑ กับเรือแ่งทรายยาว ๑๑ วา ๑๒ วา ๒ ลำ คนแจวลำละ ๔๐ คน ๕๐ คน ใส่เสื้อหมวกแดงมีธงทวนปักออกไปรับทูตที่กำปั่น โยเสพบาลเตี้ยทูต ๑ มิดนารียหมอดิน ๑ คนใช้ ๑ ลงจากกำปั่นมาลงเรือที่ไปรับ เรือออกจากกำปั่นกำมะโดรหิตให้ยิงปืนส่งทูต ๒๑ นัด ณ วันแรม ๖ ค่ำ เดือน ๕^(๓) เพลาเช้า ๓ โมง เรือซึ่งไปรับทูตเข้ามาถึงเมืองสมุทรปราการ ให้ยิงปืนป้อมผีเสื้อสมุทรรับทูต ๒๑ นัด...”

(๑) ศิลปากร, กรม, *ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๒* พิมพ์ครั้งที่ ๒, (พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๐๖) หน้า ๗๑-๗๒.

(๒) วันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๕ ตรงกับวันพฤหัสบดีที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๓๙๓—ผู้เขียน.

(๓) วันแรม ๖ เดือน ๕ ตรงกับวันศุกร์ที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๓๙๓.—ผู้เขียน

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีการยิงสลุตรับทูต
อังกฤษคือ เซอร์ยอนเบาริง ดังปรากฏหลักฐานในพระราชหัตถเลขาของพระบาท
สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระราชทานไปยังเซอร์ยอน เบาริง ฉบับหนึ่ง
ดังนี้(๑)

ฉบับที่ ๔๓

พระที่นั่งราชฤดี

พระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๓ เมษายน ค.ศ. ๑๘๕๕(๒) เวลา ๔ ทุ่ม

มายังปรียมิตรของข้าพเจ้า

ตามความที่ พณ ท่านได้สนทนากันวันนี้กับขุนนางจางวางมหาดเล็กทั้ง
สอง ในเรื่องการยิงสลุต ๒๑ นัด แต่เรือเรตตเลอร์ซึ่งจะได้ขึ้นมาถึงบ้อมใหม่ใต้
พระนครในวันพรุ่งนี้ จางวางมหาดเล็กทั้งสองได้แจ้งประเพณีของฝ่ายไทยและได้
ห้ามมิให้ยิงสลุต ๒๑ นัดนั้น บัดนี้ข้าพเจ้าตกลงยอมอนุญาตให้ตามประเพณีของ
ฝ่าย พณ ท่าน ที่จะแสดงความเคารพยิ่งต่อข้าพเจ้านั้นแล้ว ฉะนั้น เพื่อบุโลมตาม
ความประสงค์ของ พณ ท่าน ข้าพเจ้าจึงได้ออกประกาศ (พิมพ์หน้ากระดาษบาง)
ซึ่งข้าพเจ้าได้สอดมากับหนังสือนี้แล้ว ๑ ฉบับ ห้ามมิให้ประชาชนพลเมืองตระหนก
ตกตื่น ข้าพเจ้าจึงขออนุญาตให้ หรือยินยอมให้เรือไฟเรตตเลอร์ยิง ๒๑ นัดได้
ในเมื่อถึงทำเลที่ได้จัดไว้ให้สำหรับทอดสมอใกล้บ้อมใหม่นั้น ครั้นเมื่อถึงนัดที่ ๒๑
เสร็จแล้ว ทางฝ่ายทหารในบ้อมจะได้ยิงตอบจำนวนเดียวกัน ขอ พณ ท่าน ได้สั่ง
นายเรือแห่งเรือไฟของ พณ ท่านให้ยิงสลุตตามประเพณีของฝ่ายอังกฤษนั้นเถิด

ทั้งนี้ มีมาแต่มิตรของ พณ ท่าน

(พระปรมาภิไธย) ส.พ.ป.ม. มงกุฎ

พระเจ้ากรุงสยาม

(๑) ศิลปากร, กรม, “พระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” ประชุมพงศาวดาร
ภาคที่ ๖๒ พิมพ์ครั้งที่ ๒, (พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๐๖) หน้า ๑๒. พระราชหัตถเลขาฉบับนี้
เดิมทรงไว้เป็นภาษาอังกฤษ และพลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงแปลออก
เป็นภาษาไทย.

(๒) วันที่ลงไว้ในพระราชหัตถเลขา คือ วันที่ ๓ เมษายน ค.ศ. ๑๘๕๕ ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๓ เมษายน
๒๓๙๘—ผู้เขียน

และข้อความในประกาศที่แนบไปกับลายพระราชหัตถเลขาฉบับนั้น มีข้อความ
ตอนหนึ่งดังนี้

“อนึ่ง ธรรมเนียมเมืองใหญ่ในประเทศที่เรียกว่า เมืองฝรั่งหรือวิลาศนั้น
ถ้ามีลูกค้าเมืองนั้น ๆ แต่งเรือไปมาค้าขายมากหลายลำ หรือบางพวกไปตั้งอาศัยอยู่
ค้าขายมาก ณ เขตแดนอื่นใด ๆ ก็ย่อมมีเรือรบลำหนึ่งบ้าง หลายลำบ้าง มาเยี่ยม
เยือนประเทศนั้นเนื่อง ๆ แต่เมืองเดิมของลูกค้านั้น ๆ เพื่อจะช่วยระวังรักษาเป็น
เพื่อนลูกค้ากันศัตรูในท้องทะเลมิให้ย้ายลูกค้าตามเมืองนั้น ๆ ซึ่งมาค้าขายหรือ
อย่างหนึ่งเมื่อมีหนังสือสัญญาว่าผูกพันมั่นคงในทางไมตรีแล้ว เรือรบเมื่อขัดสน
เสบียงอาหารแลสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็แวะเข้ามา บางทีเข้ามาขออาศัยซ่อมแซมเรือชำรุดก็มี
เพราะฉะนั้นถ้าจะมีเรือรบลำเดียวหรือหลายลำเข้ามาถึงเมืองสมุทรปราการ
ก็ดี หรือเรือทอดนอกสันดอนก็ดี เมื่อได้ยินข่าวเรือรบมาแล้วก็ดี หรือธรรมเนียม
เรือรบมาถึงแล้วย่อมยิงปืนกำนันเมือง ฝ่ายเมืองก็ต้องยิงรับกำนันกัน แลเมื่อเรือรบ
มาจะได้ยินเสียงปืนก็ดี อย่าให้ตื่นเล่าลือถือตามคะเนแลเชื่อข่าวคำเล่าลือซุบซิบ
ต่าง ๆ แล้วสะดุ้งตกใจวุ่นวาย เลิกการค้าขายกับคนนอกที่เช่าที่หรือไปมาหาตัวแล
ทำกระดากต่าง ๆ ให้เสียประโยชน์ไป จงซื้อขายกันคงอยู่ตามปกติเถิด อย่าให้ตื่น
กันวุ่นวายเหมือนครั้งก่อน ๆ นั้นเลย ด้วยได้ทำสัญญาไว้แน่นอนแล้วเมื่อจะมีการ
สิ่งใดขึ้น ขุนนางทั้งสองฝ่ายจะปรึกษาว่ากล่าวตามหนังสือสัญญาแต่โดยดี จะไม่
ให้มีความเดือดร้อนแก่ราษฎรทั้งปวง จะทรงพระราชดำริระงับผ่อนปรนให้มีผล
ประโยชน์กับราษฎรในประเทศสยามอยู่เย็นเป็นสุขทั่วกัน ”(๑)

หลังจากนั้นมาการยิงสลุดก็เกิดเป็นประเพณีขึ้นอีกอย่างหนึ่ง กล่าวคือ
มีการยิงสลุดรับและส่งเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการเสด็จพระราชดำเนิน

(๑) ศิลปากร, กรม, *ประชุมประกาศรัชกาลที่ ๔ พ.ศ. ๒๓๙๔-๒๔๐๔* พิมพ์ครั้งที่ ๓, (ธนบุรี: โรงพิมพ์
ดำรงธรรม, ๒๕๑๓), หน้า ๑๖๔-๑๖๕.

ไปต่างประเทศ ดังเช่นปรากฏหลักฐานในเรื่องรับเสด็จ ฯ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐) และจดหมายเหตุการณ์รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับจากยุโรปครั้งหลัง ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๐) ดังนี้^(๑)

“วันที่ ๑๖ ธันวาคม ร.ศ. ๑๑๖^(๒) เวลาบ่าย ๖ โมง เรือพระที่นั่งถนอมสมออกจากเกาะสีชังแล่นเข้ามา เรือสุริยมณฑล เรืออรรครัตนาศ เรือมกุฎราชกุมาร เรือราญรุกไพร่ เรือยงยศโยธมียา ก็แล่นตามเรือพระที่นั่งมหาจักรีเข้ามาพร้อมกัน เมื่อเรือพระที่นั่งถึงปากช่อง เรือทูลกระหม่อมยิงปืนใหญ่ถวายคำนับ แลถึงบ้อมพระจุลจอมเกล้า ฯ ที่บ้อมยิงปืนใหญ่ถวายคำนับด้วย.....” “.....พอเรือพระที่นั่งเคลื่อนจากที่ ราษฎรได้ให้ถวายไชยมงคลอีกครั้งหนึ่ง แล้วเรือพระที่นั่งแล่นต่อมาถึงเรือกรมเจ้าท่า ซึ่งมาทอดคอยรับเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยพ่อค้าชาวสยามและชาวต่างประเทศ ๗๐ ลำ เมื่อเรือพระที่นั่งแล่นมาถึงที่นั้น เรือกรมเจ้าท่าได้เปิดแตรสัญญาณ เรือเหล่านั้นได้เปิดแตรถวายไชยมงคลขึ้นพร้อมกัน เสียงดังสนั่นหวั่นไหวเป็นที่รื่นเริงยิ่งนัก แล้วแล่นตามห้อมล้อมเรือพระที่นั่งเป็นขบวนขึ้น มา และเรือพระที่นั่งแล่นมาถึงบ้อมเพลงไฟฟ้า^(๓) ที่บ้อมได้ยิงปืนใหญ่ถวายคำนับ ๒๑ นัด” และตอนเสด็จกลับจากยุโรปครั้งหลังกล่าวถึงตอนที่เสด็จถึงเกาะหมากว่า “วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๑๒๖^(๔) เวลาบ่ายเรือรบซึ่งไปรับเสด็จทั้ง ๓ ลำ ออกไปทอดสมอเรียงลำดับคอยรับเสด็จอยู่นอกท่า พอเวลาก่อนย่ำค่ำ เรือเมล์ชักชั้นลำทรงมาถึง เรือรบก็ยิงปืนสลุต แลทหารเรือให้ถวายพระพรชัยมงคลในเวลาที่เราเรือชักชั้นแล่นผ่าน แล้วแล่นเป็นกระบวนตามมา พอเรือถึงท่าหน้ายอชเตาน์ เรือพระที่นั่งมหาจักรีซึ่งทอดสมออยู่ยิ่งสลุต พลเรือชักชั้นทอดสมอ.....”^(๕)

(๑) อามาศยาธิปัตติ, พระยา, รับเสด็จ ฯ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐) (พระนคร: โรงพิมพ์กฤษณปรกรณ์, ๒๔๕๓), หน้า ๑.

(๒) วันที่ ๑๖ ธันวาคม ร.ศ. ๑๑๖ ตรงกับวันพฤหัสบดีที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๔๐—ผู้เขียน.

(๓) บ้อมเพลงไฟฟ้าอยู่ในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ปัจจุบันอยู่ในเขตโรงเรียนสตรีวัดทรงธรรม ด้านหน้าบ้อมเป็นสถานีตำรวจภูธรอำเภอพระประแดง

(๔) วันที่ ๖ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๖ ตรงกับวันพุธที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๐—ผู้เขียน.

(๕) จดหมายเหตุการรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับจากยุโรปครั้งหลัง ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๐) พิมพ์ครั้งที่ ๔, (พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๔๕๓), หน้า ๓.

ตอนที่เสด็จถึงท่าราชวรดิษฐ์ว่า “.....เสด็จพระราชดำเนินขึ้นจากเรือพระที่นั่งกรมทหารมหาดเล็กกองร้อยหนึ่ง พร้อมด้วยตำรวจประจำกอง ถวายวันทยา-
วุธแลบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี กรมทหารเรือยิงปืนใหญ่ถวายคำนับ.....”(๑)
และ “.....ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการแล้ว เวลาบ่ายโมงหนึ่งกับ ๔๙ นาที ๕๓ วินาที
ได้ปฐมฤกษ์พระโหราธิบดีลั่นฆ้องชัยให้สัญญาณ เจ้าพนักงานประโคมดุริยดนตรีเตร-
สียง กรมทหารบกยิงปืนใหญ่ถวายคำนับ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จสู่
พระแท่นสรงมูรธาภิเษกสนาน.....”(๒)

นอกจากการรับเสด็จและส่งเสด็จพระราชดำเนินไปต่างประเทศทาง
ชลมารคในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้ว ยังมีปรากฏอีกใน
รัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว คราวเสด็จประพาสสิงคโปร์ ชวาและ
บาหลี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ และในหนังสือจดหมายเหตุบรมราชาภิเษกรัชกาลพระ-
บาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวครั้งหลัง และจดหมายเหตุบรมราชาภิเษก
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวตอนเสด็จเลียบพระนครทางชลมารคอีกด้วย

ประเพณีการยิงสลุตของไทยตั้งแต่สมัยโบราณมาไม่มีกำหนดตายตัวว่า
จะยิงจำนวนกี่นัด เช่นในจดหมายรายงานของ **Boureau Deslandes** จากฝรั่งเศส
ได้บันทึกไว้ตอนที่เข้ามาเจริญทางพระราชไมตรีกับไทยในสมัยสมเด็จพระนารายณ์
มหาราชว่า “.....ฝ่ายมองซิเออร์ คอนนุเอลก็ปัดันเรือได้ให้คนมาบอกแก่เจ้าเมืองว่า
ถ้ามีความประสงค์จะให้สลุตบ้อมแล้ว ก็ขอให้เอารงฮอลันดาลงเสีย และถ้าไม่
มีธงของชาติอื่นจะชักแล้ว ก็ขอให้ชักธงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้แล้วแต่จะพอใจ
เจ้าเมืองบางกอกจึงได้ให้ชักธงฮอลันดาลงเสีย แล้วชักธงสีแดงขึ้นแทน เมื่อยัง
สลุตรับนั้นก็ไดยิงปืน ๕๐ นัดเศษ โดยไม่ต้องนับแต่อย่างใด”(๓) และในบันทึกของ
ราชทูตเดอโซมงต์ได้จดบันทึกไว้ว่า “.....บ้อมซึ่งตั้งอยู่ทั้งสองฟากแม่น้ำ ก็ยิง
สลุตคำนับราชทูต ทางฟากหนึ่งยิง ๒๙ นัด อีกทางฟากหนึ่งยิง ๓๑ นัด.....”(๔)

(๑) จดหมายเหตุการรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับยุโรปครั้งหลัง
ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๐), พิมพ์ครั้งที่ ๔, (พระนคร; โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๑๓), หน้า ๓๖.

(๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๑

(๓) ศิลปากร, กรม, “ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๗, เรื่องเดิม, หน้า ๒๖

(๔) แชน ปัจจุบันนท์, พลเรือตรี, “นายพลเรือเอกพระศักดิ์สงคราม” *นาวิกศาสตร์*. ปีที่ ๔๑ เล่ม ๑๑
(พฤศจิกายน ๒๕๐๑).

ภายหลังต่อมาได้มีการกำหนดจำนวนนัดของการยิงสลุต เพื่อให้เป็นระเบียบแบบแผนต่อไป

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงออกพระราชกำหนดว่าด้วยการยิงสลุตเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๔^(๑) เรียกว่า “ข้อบังคับว่าด้วยการยิงสลุต ร.ศ. ๑๒๔”^(๒) โดยมีนายพลเรือโท สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนนครสวรรค์วรพินิต ผู้บัญชาการทหารเรือ เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการตามประกาศข้อบังคับว่าด้วยการยิงสลุต ร.ศ. ๑๒๔ นี้ ผู้ที่มีหน้าที่ยิงสลุตคือเรือรบหลวงชั้นที่ ๑ ซึ่งมีปืนยิงเร็วอย่างเบาไม่ต่ำกว่า ๔ กระบอก และป้อมปืนที่มีปืนจัดไว้สำหรับในการยิงสลุตโดยเฉพาะ ในการยิงสลุตนี้ห้ามไม่ให้ใช้ปืนที่ปากกระบอกกว้าง ๔.๗ นิ้วขึ้นไป หรือปืนที่ใช้ยิงจากเสา และได้แบ่งการยิงสลุตออกเป็น ๒ ประเภท คือ การยิงสลุตหลวงและการยิงสลุตเป็นเกียรติแก่ข้าราชการ

๑. การยิงสลุตหลวง แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ สลุตหลวงและสลุตหลวงพิเศษ

ก. การยิงสลุตหลวง หมายถึงการยิงสลุต ๒๑ นัด ใช้ยิงในโอกาสดังต่อไปนี้คือ

๑. เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินลงหรือขึ้นจากเรือลำใดลำหนึ่ง ก็ให้เรือลำนั้นยิงสลุตหลวงทั้งเวลาที่เสด็จพระราชดำเนินลงหรือขึ้นจากเรือนั้น และบรรดาเรือรบที่อยู่ใกล้เคียงต้องยิงสลุตหลวงหมดทุกลำด้วย

๒. เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินถึงหรือจากท่าบลดใด ป้อมที่มีหน้าที่ยิงสลุตให้ป้อมนั้นยิงสลุตหลวง

๓. ถ้าเรือพระที่นั่งจักรมหาราชไว้ที่เสากลาง ชักธงกรมบัญชาการทหารเรือขึ้นที่เสาหน้า และชักธงชาติขึ้นที่เสาท้ายแล่นผ่านป้อมใด ป้อมนั้นต้องยิงสลุตหลวง แต่ถ้าจักรมหาราชอยู่อย่างเดียวไม่ต้องยิงสลุต

(๑) วันที่ ๑๔ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๔ ตรงกับวันพุธที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๔๘-ผู้เขียน.

(๒) เสถียร ลายลักษณ์, ร้อยตำรวจโท และคนอื่น ๆ (ผู้รวบรวม), *ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม ๒๐* ร.ศ. ๑๒๔, (พระนคร: โรงพิมพ์เทลิเมล์ พ.ศ. ๒๔๗๘), หน้า ๔๔๐-๔๔๖.

๔. ถ้าเรือลำใดแล่นผ่านใกล้ หรือมาทอดสมอในตำบลหนึ่ง ตำบลใด ซึ่งมีธงมหाराชชักขึ้นบนบก ก็ให้ยิงสลุตหลวง

๕. ถ้าพระเจ้าแผ่นดินหรือประธานาธิบดี หรือเจ้าผู้ครอง เมืองต่างประเทศซึ่งเป็นเอกราช เสด็จมาถึงหรือจากตำบลใดตำบลหนึ่งในพระราช อาณาเขตให้ป้อมหรือเรือรบซึ่งอยู่ในตำบลนั้นยิงสลุตหลวง

๖. ถ้าเรือรบไทยไปทอดสมออยู่ในท่าเรือต่างประเทศใน วันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระเจ้าแผ่นดินหรือพระราชินีหรือวันชาติของชาตินั้น ถ้าฝ่ายเรือรบและป้อมในประเทศนั้นยิงสลุตและแจ้งความให้ผู้บังคับการเรือฝ่าย เราทราบ ก็ให้เรือรบฝ่ายเรายิงสลุตหลวง แต่ต้องรอให้ป้อมและเรือของประเทศ นั้นหยุดยิงสลุตเสียก่อน ในเวลาที่ยิงสลุตนี้ให้ชักธงชาติของชาตินั้นขึ้นที่เสากลาง

ข. การยิงสลุตหลวงพิเศษ หมายถึงการยิงสลุตจำนวน ๑๐๑ นัด ยิงในวันเฉลิมพระชนมพรรษาหรือวันเฉลิมฉัตรรัชพรรษา ให้บรรดาเรือรบซึ่งทอด สมออยู่ในอ่าวหนึ่งอ่าวใดในพระราชอาณาเขตจะต้องยิงสลุต ๑๐๑ นัดในเวลาเที่ยงวัน เว้นแต่เรือที่ทอดอยู่ในท่ากรุงเทพ ฯ จะต้องยิงเวลาใดเป็นจำนวนเท่าใดนั้น เจ้ากรมทหารเรือจะเป็นผู้สั่งทุกครั้ง การยิงสลุตหลวงพิเศษนี้มีต่อมาจนตลอด รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เพื่อเป็นการประหยัดดินปืน จึงไม่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ยิงสลุตหลวงพิเศษอีกนับตั้งแต่นั้นมาจนกระทั่ง ถึงในปัจจุบัน

๒. การยิงสลุตเป็นเกียรติแก่ข้าราชการ หมายความว่า การยิงสลุตให้ แก่ผู้นั้นในตำแหน่งราชการ ไม่ใช่เป็นการยิงให้เกียรติยศส่วนบุคคล โอกาสที่จะยิง สลุตให้เป็นเกียรติแก่ข้าราชการนั้นมีดังนี้

๑. ข้าราชการทหารเรือให้ยิงสลุตแต่เวลาที่ชักธงหมายตำแหน่ง ส่วนข้าราชการทหารบกและพลเรือนให้ยิงแต่ในเวลาที่เป็นราชการพิเศษ

๒. ข้าราชการต่างประเทศซึ่งมียศสูง หรือนายทหารต่างประเทศ ซึ่งมียศชั้นนายพลเรือขึ้นไปมาเยี่ยมเยือนเรือรบไทย ให้ยิงสลุตตามจำนวนนัดที่กำหนดไว้ทั้งในเวลาลงและขึ้นจากเรือ

๓. ถ้าเรือรบไทยลำใดแล่นไปทอดในอ่าวต่างประเทศ ถ้ามีบ้อมหรือเรือรบของประเทศนั้นอยู่ในที่นั้น ให้ยิงสลุตแก่หมายชาตินั้น ๒๑ นัด ถ้าเรือรบหรือบ้อมต่างประเทศไม่ยิงสลุตตอบ เรามีสิทธิที่จะถือว่าเขาได้

๔. ถ้าเรือรบไทยไปพบเรือรบต่างประเทศซึ่งชักธงนายพลเรือ ซึ่งมียศสูงกว่าตำแหน่งผู้บังคับการเรือฝ่ายไทย ก็ให้ยิงสลุตให้แก่นายพลต่างประเทศตามจำนวนนัดที่กำหนดไว้ ข้อบังคับว่าด้วยการยิงสลุตที่กล่าวมานี้ได้ใช้มาจนตลอดรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ครั้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริว่าสมควรจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขและยกเลิกการบางอย่างใน “ข้อบังคับว่าด้วยการยิงสลุต ร.ศ. ๑๒๔” ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมทหารเรือตราขึ้น พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดการยิงสลุตขึ้นใหม่ เรียกว่า “พระราชกำหนดการยิงสลุต ร.ศ. ๑๓๑”^(๑) พระราชกำหนดนี้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๓๑^(๒) พระราชกำหนดนี้มีข้อแตกต่างไปจากข้อบังคับว่าด้วยการยิงสลุต ร.ศ. ๑๒๔ มาก คือ การยิงสลุตต้องใช้ปืนสำหรับยิงสลุตไม่ต่ำกว่า ๔ กระบอก และห้ามมิให้ใช้ปืนที่มีลำกล้องกว้างเกินกว่า ๑๒๐ มิลลิเมตรขึ้นไป เว้นไว้แต่ได้มีคำสั่งพิเศษเฉพาะคราวและห้ามมิให้ใช้ปืนประจำเสาเป็นอันขาด เรือรบที่ใช้ยิงสลุตจะต้องมีผู้บังคับการเป็นนายทหารชั้นนายนาวา ยกเว้นแต่เรือพิฆาตซึ่งไม่มีหน้าที่ยิงสลุตเลย

พระราชกำหนดการยิงสลุต ร.ศ. ๑๓๑ นี้ ได้แบ่งการยิงสลุตไว้ ๓ ประเภท คือ

(๑) เสถียร ลายลักษณ์, ร้อยตำรวจโท และคนอื่น ๆ (ผู้รวบรวม), *ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม ๒๔* ร.ศ. ๑๓๑, (พระนคร: โรงพิมพ์เทลิเมล์, ๒๔๗๔), หน้า ๕๒๘-๕๔๗.

(๒) วันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๓๑ ตรงกับวันพฤหัสบดีที่ ๑ เมษายน ๒๔๕๕ - ผู้เขียน.

๑. สลุตหลวง แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ สลุตหลวงธรรมดาและ สลุตหลวงพิเศษทั้งได้กล่าวมาแล้ว และได้เพิ่มเติมโอกาสที่จะยิงสลุตหลวงพิเศษ คือ

๑.๑ วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๑.๒ วันฉัตรมงคล

๑.๓ วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระบรมราชินีและสมเด็จพระยุพราช

วันดังกล่าวนี้ ให้บรรดาเรือและป้อมซึ่งมีหน้าที่ยิงสลุต ยิงสลุตหลวงพิเศษเฉลิมพระเกียรติในเวลาเที่ยงวัน ๑ ครั้ง

๒. สลุตข้าราชการ เป็นการยิงให้เกียรติแก่ข้าราชการมีจำนวนนัดเป็นตามลำดับยศและตำแหน่ง ดังนี้

๒.๑ ทหารเรือ — เสนาธิการทหารเรือและจอมพลเรือ ๑๙ นัด นายพลเรือเอก ๑๗ นัด นายพลเรือโท ๑๕ นัด นายพลเรือตรี ๑๓ นัด นายพลเรือจัตวา ๑๑ นัด ผู้บังคับการเรือซึ่งมียศต่ำกว่านายพลเรือ ๗ นัด

๒.๒ ทหารบก — จอมพล ๑๙ นัด นายพลเอก ๑๗ นัด นายพลโท ๑๕ นัด นายพลตรี ๑๓ นัด

๒.๓ เอกอัครราชทูต ๑๙ นัด
การยิงสลุตให้เกียรติแก่ข้าราชการ ตั้งแต่ข้อ ๒.๑ ถึง ๒.๓ นี้ เป็นการยิงสลุตจากเรือรบหลวงในเขตทุกแห่ง

๒.๔ อัครราชทูต ๑๗ นัด ราชทูต ๑๕ นัด อุปทูต ๑๓ นัด กงสุลเยเนอรัล ๑๑ นัด กงสุล ๗ นัด ยิงภายในอาณาเขตประเทศซึ่งตนมีหน้าที่ประจำอยู่

๒.๕ ข้าราชการเทศาภิบาล ๑๗ นัด ผู้ว่าราชการเมือง ๑๕ นัด ยิงภายในอาณาเขตซึ่งอยู่ในหน้าที่ปกครองของตน

๒.๖ ข้าราชการพลเรือนชั้นมหาอำมาตย์ที่ไปราชการพิเศษเป็นเกียรติยศ คือ มหาอำมาตย์เอก ๑๗ นัด มหาอำมาตย์โท ๑๕ นัด มหาอำมาตย์ตรี ๑๓ นัด ยิงเพียงแต่ในตำบลที่ไปราชการพิเศษเท่านั้น

๓. สลุตนานาประเทศ เป็นการยิงสลุตคำนับกันระหว่างเรือรบของชาติต่าง ๆ เช่น คำนับกษัตริย์หรือประธานาธิบดี หรือเจ้านายของราชวงศ์ต่างประเทศ และการยิงสลุตคำนับธงต่าง ๆ

ประเพณีการยิงสลุตนี้ เรือรบที่จะเข้าไปยังน่านน้ำของต่างประเทศหรือเมื่อผ่านบ้อมของต่างประเทศ จะต้องยิงสลุตคำนับก่อนแล้วบ้อมหรือเรือรบของเจ้าของน่านน้ำนั้นจึงจะยิงสลุตรับ การยิงสลุตนี้ห้ามยิงตั้งแต่เวลาพระอาทิตย์ตกไปแล้วจนถึงเวลาพระอาทิตย์ขึ้น และห้ามไม่ให้ยิงสลุตในแม่น้ำเจ้าพระยาตั้งแต่เหนือบ้อมเสือซ่อนเล็บ^(๑) ขึ้นมา

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้ออกพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชกำหนดยิงสลุต ร.ศ. ๑๓๑ เมื่อพ.ศ. ๒๔๘๓ ประเพณีการยิงสลุตของไทยก็สิ้นสุดลงเพียงนั้น ครั้นต่อมาเมื่อมหาสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติลงแล้ว ทางราชการได้ฟื้นฟูประเพณีการยิงสลุตขึ้นใหม่ ซึ่งเริ่มยิงเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๔๘๓^(๒) และได้ใช้กันเป็นประเพณีติดต่อกันมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยอนุโลมตามพระราชกำหนดการยิงสลุต ร.ศ. ๑๓๑

ในรัชกาลปัจจุบันประเทศไทยได้มีโอกาasyิงสลุตต้อนรับสมเด็จพระบรมราชินีเอลิซาเบธที่ ๒ แห่งสหราชอาณาจักร เจ้าชายฟิลลิป ดยุกแห่งเอดินบะระ และเจ้าฟ้าหญิงแอนน์ พระราชธิดา ในการที่เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศไทย ซึ่งมีปรากฏอยู่ในกำหนดการรับเสด็จสมเด็จพระราชินีเอลิซาเบธที่ ๒ แห่งสหราชอาณาจักร เจ้าชายฟิลลิป ดยุกแห่งเอดินบะระ และเจ้าฟ้าหญิงแอนน์ พระราชธิดา ในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศไทย วันที่ ๙-๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕ ว่า

-
- (๑) บ้อมเสือซ่อนเล็บ เป็นบ้อมร้างอยู่ในตำบลบางด้วน อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ สร้างในรัชกาลที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๒ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งกองโรงเรียนนายเรือ.
- (๒) “ข่าวในพระราชสำนัก” *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๗* ตอน ๖๕ (๕ ธ.ค. ๒๔๘๓). หน้า ๖๒๒๐ กล่าวว่า “อนึ่งในวันนี้ เวลา ๑๒.๐๐ น. ทหารบก ทหารเรือ จะได้ยิงปืนใหญ่เฉลิมพระเกียรติยศฝ่ายละ ๒๑ นัด” วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๔๘๓ ตรงกับวันจันทร์.

“เวลาประมาณ ๐๗.๕๐ น. กระบวนเรือพระที่นั่งเดินทางเข้ามาถึง บริเวณทูลหมานเลข ๑๑ ใกล้บ่อน้ำพระจุลจอมเกล้า เรือรบหลวงกลีโอฟัตรา ยิงสลุตให้แก่ชาติไทย ๒๑ นัด เสร็จแล้วบ่อน้ำพระจุลจอมเกล้ายิงสลุตตอบให้แก่ ชาติอังกฤษ ๒๑ นัด ”

ในปัจจุบันนอกจากจะมีการยิงสลุตของทหารเรือแล้ว ยังมีการยิงสลุต ของทหารบกอีกด้วย และทหารบกที่มีหน้าที่ยิงสลุตก็คือกรมการทหารปืนใหญ่ ดังจะเห็นได้จากการยิงสลุตในวันฉัตรมงคลและวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ โดยทหารบกจะยิง สลุตที่บริเวณท้องสนามหลวงด้านทิศใต้ และทหารเรือจะยิงจากเรือรบที่ทอดอยู่ใน ลำน้ำเจ้าพระยา นับได้ว่าการยิงสลุตนี้แม้ว่าเดิมจะเป็นประเพณีของต่างชาติ แต่ ประเทศไทยได้รับเข้มายึดถือปฏิบัติกันเป็นระเบียบแบบแผนมาตั้งแต่สมัยโบราณ จนถึงปัจจุบัน พยายามแก้ไขให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมของไทย จน ในที่สุดได้กลายเป็นประเพณีไทยประเพณีหนึ่งที่แสดงออกถึงความเจริญทางวัฒน ธรรมของไทยที่มีเท่าเทียมกับอารยประเทศ และแสดงถึงความเป็นเอกราชของ ชาติไทยซึ่งคนไทยควรภูมิใจและช่วยกันรักษาประเพณีนี้ให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป.

(๑) บ่อน้ำพระจุลจอมเกล้าฯ อยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เรียกกันว่าบ่อนอกหรือบ่อนปากอ่าว อยู่ที่ปากน้ำเจ้าพระยาฝั่งขวา สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ ในรัชกาลที่ ๓ อยู่ห่างจากบ่อนผีเสื้อสมุทรไป ทางใต้ราว ๘ กิโลเมตร.

ภาคผนวก

ประกาศ

ใช้ข้อบังคับว่าด้วยการยิงสลุต ร.ศ. ๑๒๔^(๑)

นายพลเรือโท สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนนครสวรรค์วรพินิต
ผู้บัญชาการทหารเรือ รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
โปรดกระหม่อมให้ประกาศทราบทั่วกันว่า การยิงสลุตในเรือรบหลวงและป้อมตาม
วิธีที่ใช้อยู่ทุกวันนี้ ยังไม่เป็นแบบแผนอันแน่นอน สมควรจะมีข้อบังคับสำหรับการ
ยิงสลุตให้เป็นระเบียบต่อไป จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้กรมทหารเรือตรา
ข้อบังคับขึ้นเรียกว่า “ข้อบังคับว่าด้วยการยิงสลุต ร.ศ. ๑๒๔” ให้ผู้ที่มีหน้าที่ตาม
ข้อบังคับนี้ปฏิบัติต้องตามจงทุกประการ และให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันที่ประกาศนี้
เป็นต้นไป ประกาศมา ณ วันที่ ๑๔ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๔ เป็นวันที่ ๑๓๕๔๗ ใน
รัชกาลปัตยุบันนี้

ภาคที่ ๑

ว่าด้วยการยิงสลุตทั่วไป

ข้อ ๑ ที่เรียกว่าการยิงสลุต คือ การแสดงความเคารพให้แก่ชาติหรือ
ธงหรือบุคคล โดยยิงปืนใหญ่ประจำตัวดินดำหรือดินไม่มีควัน มีจำนวนมากและ
น้อยนัดตามสมควรแก่เกียรติยศของสิ่งและผู้ซึ่งควรได้รับความเคารพอันนั้น

ข้อ ๒ บรรดาเรือรบหลวงที่จะยิงสลุตได้และมีหน้าที่ยิงสลุตคือ บรรดา
เรือชั้นที่ ๑ ซึ่งมีปืนยิงเร็วอย่างเบาไม่ต่ำกว่า ๔ กระบอก ตั้งอยู่ในที่อันสมควรที่จะ
จัดการยิงสลุตได้โดยสะดวก

---

(๑) เสถียร ลายลักษณ์, ร้อยตำรวจโท และคนอื่นๆ (ผู้รวบรวม), *ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม ๒๐*
ร.ศ. ๑๒๔, (พระนคร; โรงพิมพ์เดลิเมต์, ๒๔๗๔), หน้า ๔๔๐-๔๕๖.

ข้อ ๓ ป้อมที่มีหน้าที่ยิงสลุตคือบรรดาป้อมที่มีปืนจัดไว้สำหรับการยิงสลุตโดยเฉพาะ ตั้งแจ้งในบาณชีสรรพาวุธของกรมทหารเรือ

ข้อ ๔ จำนวนปืนที่จะใช้ในการยิงสลุตนั้นไม่ให้ต่ำกว่า ๕ กระบอกและให้เลือกใช้ปืนที่บรรจุรวมอยู่ใกล้เคียงกัน พอที่นายทหารผู้มียุทธหน้าที่กำกับการยิงสลุตจะตรวจตราควบคุมได้โดยสะดวกทุก ๆ กระบอก

อนึ่ง ในการยิงสลุตห้ามไม่ให้ใช้ปืนที่ปากกระบอกกว้างกว่า ๔.๗ นิ้วขึ้นไป หรือปืนซึ่งสำหรับใช้ยิงจากเสา

เรือที่มีปืนไม่ต้องตามกำหนด ซึ่งได้กล่าวในข้อ ๒ และข้อ ๔ นี้ หรือเรือซึ่งกรมทหารเรือจัดว่าเป็นเรือซึ่งไม่สมควรยิงสลุตก็ดี ห้ามไม่ให้ยิงสลุตในเวลาหนึ่งเวลาใดเลย และถ้าเป็นเวลาทีเรือบรรณรณดาควรต้องยิงสลุตให้แก่ชาติ หรือเรือรบหรือข้าราชการต่างประเทศ ก็ให้นายเรือไปชี้แจงต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างประเทศทราบ ว่า เรือของตนยิงสลุตไม่ได้ด้วยเหตุใด เว้นไว้แต่ในการหนึ่งการใดซึ่งเห็นว่าการยิงสลุตจะทำให้เสื่อมเสียทางพระราชไมตรีต่างประเทศนั้น ๆ โดยเห็นว่าไม่สามารถจะชี้แจงให้เป็นที่น่าพอใจได้ ถ้าเช่นนั้นก็ให้บรรดาเรือรบยิงสลุตได้ทุกลำ

ข้อ ๕ ถ้าเรือทอดรวมอยู่หลายลำเป็นประบวนเรือ และลำหนึ่งลำใดจะยิงสลุต ต้องรายงานให้นายทหารผู้ใหญ่ในที่นั้นทราบก่อนจึงจะยิงได้ เว้นไว้แต่การยิงสลุตเพื่อเป็นการเคารพต่อนายทหารผู้ใหญ่ตนเอง

ข้อ ๖ ถ้าผู้รับสลุตมีเกียรติยศหรือตำแหน่งราชการเป็น ๒ ตำแหน่ง ให้ยิงสลุตให้ตามอัตราที่ควรแก่ตำแหน่งสูงสุดของผู้นั้น

ข้อ ๗ ห้ามไม่ให้เรือลำใดยิงสลุตในลำน้ำเจ้าพระยาเหนือป้อมเสือซ่อนเล็บขึ้นมา เว้นไว้แต่เมื่อมีคำสั่งพิเศษจากกรมทหารเรือ

ข้อ ๘ การยิงสลุตตามปกติ ให้ยิงได้ในระหว่างเวลาตั้งแต่วันขึ้นจนถึงวันตก ถ้าเรือจอดอยู่ในอ่าวต่างประเทศ ซึ่งมหาชนในที่นั้นถือศาสนาฤๅษเดียนเป็นพื้น และถ้าจำเป็นต้องยิงสลุตในวันอาทิตย์ ควรระวังอย่าให้พ้องกับเวลาไหว้พระบนบกหรือในเรือรบต่างประเทศซึ่งอยู่ในที่นั้น และถ้าการยิงสลุตให้

ธงเรือต่างประเทศ ต้องรอกอยู่ด้วยเหตุนี้ ให้นายเรือชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างประเทศนั้นทราบ

ข้อ ๙ นอกจากการสลุตที่ได้กำหนดไว้ต่อไปข้างล่างนี้ ห้ามไม่ให้ยิงสลุตในกาลหนึ่งกาลใด นอกจากมีคำสั่งกรมทหารเรือโดยเฉพาะ

ภาคที่ ๒ ว่าด้วยสลุตหลวง

ข้อ ๑๐ ที่เรียกว่าสลุตหลวง คือให้ยิงสลุตมีจำนวน ๒๑ นัด ทั้งจะได้กล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑๑ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินลงเรือลำหนึ่งลำใด ให้เรือลำนั้นชักธงมหาราชขึ้นที่เสากลาง (ถ้าเรือสองเสาฯ หลัง) และให้ชักธงกรมบัญชาการทหารเรือขึ้นที่เสาหน้า และชักธงข้างขึ้นที่เสาท้าย (ถ้าเรือ ๒ เสาไม่มีธงข้าง) และให้เรือลำนั้นยิงสลุตหลวงทั้งเวลาที่เสด็จพระราชดำเนินขึ้นเรือหรือลงจากนั้น

อนึ่ง บรรดาเรือรบที่ทอดอยู่ในที่ใกล้เคียงเรือลำนั้น เมื่อเห็นธงที่กล่าวแล้วชักขึ้น ต้องยิงสลุตหลวงด้วยทุกลำ และในเวลาเสด็จพระราชดำเนินจากเรือลำนั้น หรือเสด็จพระราชดำเนินโดยเรือเล็ก เรือเล็กผ่านมาให้ยิงสลุตหลวงอีกครั้งหนึ่ง นอกจากที่กล่าวนี้จะมีการสลุตอีกเวลาใดจะมีคำสั่งโดยเฉพาะ

ข้อ ๑๒ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินถึงตำบลหนึ่งตำบลใดที่มีป้อมอันมีหน้าที่ยิงสลุตตามความในข้อ ๓ ให้ป้อมนั้นยิงสลุตหลวงอนึ่ง บรรดาเรือรบซึ่งทอดอยู่ในที่นั้นก็ให้ยิงสลุตหลวงด้วย และเมื่อเสด็จพระราชดำเนินจากตำบลนั้น ให้ยิงสลุตหลวงอีกครั้งหนึ่ง

ข้อ ๑๓ ถ้าเรือรบลำหนึ่งลำใดสวนหรือมาทอดในที่เดียวกับเรือพระที่นั่งซึ่งชักธงดังได้กล่าวแล้วในข้อ ๑๑ ต้องยิงสลุต

ข้อ ๑๔ ถ้าเรือพระที่นั่งชักธงดังกล่าวในข้อ ๑๑ แล่นผ่านบ้อมใด บ้อมนั้นต้องยิงสลุตหลวง เว้นไว้แต่เรือพระที่นั่งนั้นชักธงมหาราชธงเดียวไม่มีธงอื่นด้วยดังได้กล่าวในข้อ ๑๑ บ้อมนั้นไม่ต้องยิงสลุต

ข้อ ๑๕ ถ้าสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช หรือพระบรมวงษานุวงศ์ เสด็จลงหรือเสด็จจากเรือลำหนึ่งลำใด ให้เรือลำนั้นยิงสลุตหลวง ในเวลาที่ชักธงหมายพระเกียรติยศขึ้นที่เสากลาง และในเวลาลดธงนั้น

ข้อ ๑๖ ถ้าเรือซึ่งชักธงราชินี ธงเยวราช หรือราชวงศ์ แล่นมาทอดที่ท่าบลใด ให้บ้อมซึ่งตั้งอยู่ ณ ที่นั้นและบรรดาเรือรบซึ่งมาทอดอยู่ในที่นั้นปฏิบัติดังได้กล่าวในข้อ ๑๒

อนึ่ง บรรดาเรือรบที่แล่นผ่านหรือแล่นมาทอดในที่เดียวกับเรือที่ชักธงราชินี เยวราชหรือราชวงศ์ ในท่าบลหนึ่งท่าบลใด ก็ให้ยิงสลุตหลวงในวิธีเดียวกับที่ได้กล่าวแล้วในข้อ ๑๓

ข้อ ๑๗ ถ้าเรือรบแล่นผ่านใกล้หรือมาทอดในท่าบลใดท่าบลหนึ่ง ซึ่งมีธงมหาราชชักขึ้นอยู่บนบกเป็นเครื่องหมายว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับอยู่ ณ ที่นั้น ให้เรือรบนั้นยิงสลุตหลวง

ข้อ ๑๘ บรรดาเรือซึ่งชักธงมหาราช ราชินี เยวราชหรือราชวงศ์ ไม่ต้องยิงสลุตตอบให้แก่เรือลำใดลำหนึ่ง

ข้อ ๑๙ ถ้าพระเจ้าแผ่นดินหรือประธานาธิบดี หรือเจ้าผู้ครองเมืองต่างประเทศ ซึ่งเป็นประเทศเอกราช เสด็จและมาถึงในท่าบลหนึ่งท่าบลใดในพระราชอาณาเขต ให้บ้อมซึ่งตั้งอยู่ในที่นั้นหรือเรือรบที่ทอดอยู่ในที่นั้นยิงสลุตหลวงในเวลาเสด็จและมาถึงครั้งหนึ่ง ในเวลาออกจากที่นั้นอีกครั้งหนึ่ง หรือถ้าขึ้นและลงจากเรือในที่นั้นก็ให้ยิงสลุตหลวงด้วย และในเวลาที่ยิงสลุตนี้ให้นายทหารผู้ใหญ่ในที่นั้นชักธงหมายชาติของประเทศนั้นขึ้นที่เสากลางในเรือของตน

อนึ่ง เจ้านายซึ่งเนื่องในพระราชวงศ์ต่างประเทศ ถึงไม่ได้เป็นเจ้าผู้ครองเมืองก็ดี ถ้าเสด็จมาถึงที่ใดในพระราชอาณาเขตร์ หรือเสด็จลงเรือรบสยามลำหนึ่งลำใด ก็ให้ยิงสลุตหลวงเป็นการเคารพเสมอกับพระบรมวงษานุวงศ์ฝ่ายสยามดังได้กล่าวในข้อ ๑๕ และข้อ ๑๖ แต่ให้ชักธงหมายชาติของประเทศนั้นขึ้นแทนธงที่ได้กล่าวในข้อ ๑๖

ถ้าเจ้านายซึ่งเนื่องในพระราชวงศ์ต่างประเทศ เสด็จขึ้นลงเรือรบสยามในเวลาที่พักอยู่ในอ่าวต่างประเทศก็ดี ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกันกับในพระราชอาณาเขตร์

ข้อ ๒๐ ถ้าเรือรบสยามไปทอดอยู่ในท่าต่างประเทศในวันเฉลิมพระชนม์พรรษาของพระเจ้าแผ่นดินหรือพระราชินีแห่งชาตินั้น หรือในการนักขัตฤกษ์เฉลิมชาตินั้น ซึ่งเรือและบ้อมในประเทศนั้นยิงสลุต และถ้าเจ้าพนักงานต่างประเทศในที่นั้นได้แจ้งความให้นายทหารผู้ใหญ่ฝ่ายเรือรบสยามทราบตามเหตุการณ์ก็ให้เรือรบสยามยิงสลุตด้วย แต่ให้รอจนบ้อมและเรือของประเทศนั้นจะได้ยิงสลุตสุดเสียงปืนลงแล้วจึงยิง และห้ามไม่ให้ยิงเกิน ๒๑ นัด อนึ่ง ในเวลาที่ยิงสลุตนี้ให้ชักธงหมายชาติของประเทศนั้นขึ้นที่เสากลางในเรือของนายทหารผู้ใหญ่

ข้อ ๒๑ ในวันเฉลิมพระชนม์พรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือในวันเฉลิมฉัตรรัชพรรษา ให้บรรดาเรือรบซึ่งทอดอยู่ในอ่าวใดอ่าวหนึ่งภายในพระราชอาณาเขตร์ ยิงสลุตจำนวน ๑๐๑ นัด ในเวลาอย่าเที่ยง เว้นไว้แต่เรือซึ่งทอดอยู่ในท่ากรุงเทพ ฯ จะต้องยิงเวลาใดเป็นจำนวนเท่าใดจะได้มีคำสั่งจากกรมทหารเรือทุกครั้ง

ข้อ ๒๒ นอกจากการทักปวงที่กล่าวแล้วในภาคนี้ จะมีการยิงสลุตเป็นการพิเศษอีกครั้งใดจะมีคำสั่งโดยเฉพาะ

ภาคที่ ๓

ว่าด้วยการยิงสลุตเป็นเกียรติยศแก่ข้าราชการ

ข้อ ๒๓ การยิงสลุตเป็นเกียรติแก่ข้าราชการ ให้พึงเข้าใจว่าสลุตให้แก่ผู้นั้นในตำแหน่งราชการ หากใช่เป็นเกียรติส่วนบุคคลไม่ และตำแหน่งราชการใน

ชั้นใดควรได้รับสละตบระการใด มีแจ้งในบาณชีหมายอักษร (ก) ต่อท้ายข้อบังคับนี้

ข้อ ๒๔ การยิงสละให้ข้าราชการทหารเรือ ให้ยิงแต่ในเวลาที่ยกธงหมายตำแหน่ง และตามจำนวนนัดปืนที่สมควรกับธงในตำแหน่งนั้น ส่วนข้าราชการฝ่ายทหารบกและพลเรือนให้ยิงแต่ในเวลาที่ยกไปราชการแห่งหนึ่งแห่งใดเป็นพิเศษ

ข้อ ๒๕ ข้าราชการซึ่งทำการแทนผู้อื่นในตำแหน่งที่สูงกว่าประจำของตน ให้ได้รับสละตามอัตราสำหรับตำแหน่งสูงที่ทำการแทนอยู่นั้น

ข้อ ๒๖ ถ้าในที่เดียวกันมีข้าราชการทหารเรือรวมอยู่หลายตำแหน่ง ให้ยิงสละได้แต่เฉพาะตำแหน่งที่สูงที่สุดเท่านั้น ห้ามไม่ให้ยิงสละให้แก่ตำแหน่งที่ต่ำกว่านั้นด้วย

ข้อ ๒๗ ธงหมายยศนายพลเรือ และหมายยศนายพลเรือจัตวา ควรรับสละเวลาใด ให้ถือตามแบบแผนต่อไปนี้

(๑) ถ้าผู้บังคับบัญชากระบวนเรือชักธงหมายยศที่กล่าวนี้ขึ้นเป็นครั้งแรก ในเวลารับตำแหน่งใหม่ หรือเปลี่ยนธงในเวลาเลื่อนยศ ให้เรือของนายทหารผู้มียศรองเป็นที่ ๒ นายพลนั้นยิงสละในนามของเรืออื่น ๆ ซึ่งอยู่ในกองเดียวกัน

(๒) ถ้าเรือรบลำหนึ่งลำใดพบกับเรือซึ่งชักธงนายพลนี้ให้ยิงสละ

(๓) ถ้ากระบวนเรือใด ๆ พบกับเรือที่ชักธงนายพล และถ้านายทหารผู้ใหญ่ผู้บังคับ กระบวนเรือนั้นมียศต่ำกว่าธงหมายตำแหน่งที่กล่าวแล้วนั้น ก็ให้ยิงสละให้แก่ธงนายพลในนามของกระบวนเรือ

(๔) ถ้าผู้บังคับการเรือลำใด ได้เลื่อนยศขึ้นเป็นนายพล หรือนายพลเลื่อนยศสูงขึ้นไปตามลำดับชั้น และชักธงหรือเปลี่ยนธงหมายยศของตนในการเลื่อนยศ ถ้ามีธงนายพลที่สูงกว่าอยู่ในที่เดียวกัน ต้องยิงสละให้แก่ธงนายพลนั้นพร้อมกับเวลาที่ชักธงของตน

ข้อ ๒๘ การยิงสลุตให้แก่ธงทหารเรือตั้งได้กล่าวมาในข้อ ๒๗ นี้ ให้ผู้รับยิงสลุตตอบตามอัตราในแบบบาณชีหมายอักษร (ก) และถ้าเรือหลายลำหรือหลายกระบวนยิงสลุตให้ในการเดียวกัน ให้ผู้รับสลุตยิงตามจำนวนนัดที่ตนควรได้รับตามอัตราหมายอักษร (ก) แต่ครั้งเดียวเป็นการตอบทั่วไป

ข้อ ๒๙ ในกระบวนเรือเดียวกัน ห้ามไม่ให้ยิงสลุตให้แก่นายพลผู้บัญชาบัญชาการกระบวนนั้นมากกว่า ๑ ครั้ง เว้นไว้แต่ในการเลื่อนหรือเปลี่ยนตำแหน่งผู้บัญชาการ

ข้อ ๓๐ ห้ามไม่ให้ยิงสลุตแก่ข้าราชการฝ่ายสยามที่มียศเทียบต่ำกว่านายพลเรือจัตวาในทีใดทีหนึ่งภายนอกพระราชอาณาเขตร์

บทที่ ๔

ว่าด้วยยิงสลุตให้ข้าราชการต่างประเทศ

ข้อ ๓๑ การยิงสลุตเป็นเกียรติยศแก่ข้าราชการต่างประเทศ ให้ปฏิบัติเทียบตามอัตราในแบบบาณชีหมายอักษร (ก) นั้น

ข้อ ๓๒ ถ้าข้าราชการต่างประเทศซึ่งมียศสูง หรือนายทหารต่างประเทศขึ้นนายพลขึ้นไป มาเยี่ยมเยือนเรือรบสยาม ให้โดยรับสลุตในเวลาขึ้นลงจากเรือตามจำนวนที่เห็นสมควรจะเทียบชั้นได้กับแบบหมายอักษร (ก) เว้นไว้แต่ทราบว่ ธรรมเนียมเรือรบแห่งประเทศของผู้นั้น ยิงสลุตให้ข้าราชการชั้นนั้น มีจำนวนนัดมากกว่าตามแบบหมายอักษร (ก) จึงให้ยิงตามธรรมเนียมเรือรบแห่งประเทศของผู้รับสลุต

ข้อ ๓๓ ถ้าเรือรบสยามลำหนึ่งลำใดแล่นไปทอดในอ่าวเมืองต่างประเทศ และถ้ามีป้อมหรือเรือของประเทศนั้นอยู่ในที่นั้น ให้ยิงสลุตแก่ธงหมายชาตินั้น ๒๑ นัด ถ้าเรือรบสยามไปเป็นกระบวนเรือ ให้เรือของนายทหารผู้บังคับบัญชากระบวนเรือยิงสลุตแต่ผู้เดียวในนามของกระบวนเรือ และถ้าเรือหรือป้อมต่างประเทศนั้นไม่ยิงสลุตตอบให้ถือว่ากับเจ้าหน้าที่

ข้อ ๓๔ ถ้าเรือรบสยามซึ่งไปโดยลำพัง หรือไปเป็นกระบวนเรือก็ตีพบกับเรือรบต่างประเทศซึ่งชักธงนายพลเรือของประเทศนั้นสูงกว่าตำแหน่งผู้บังคับการกระบวนเรือฝ่ายสยาม ก็ให้ยิงสลุตแก่ธงนายพลต่างประเทศตามอัตราในแบบบาณชีหมายอักษร (ก) ถ้าไปพบกับเรือรบต่างประเทศเช่นนี้ในอ่าว ก็ให้รอไว้จนกว่าจะได้ยิงสลุตให้เป็นเกียรติยศแก่ธงชาติแล้วจึงสลุตให้แก่นายพล

ข้อ ๓๕ ถ้าเรือรบลำใดที่ควรจะยิงสลุตได้ แต่มีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นการจำเป็นต้องงดการยิงสลุต เช่นเรือชำรุดเป็นต้น ให้ชี้แจงต่อเจ้าหน้าที่ต่างประเทศทราบทันที

ข้อ ๓๖ การยิงสลุตเป็นเกียรติยศแก่เจ้าต่างประเทศหรือข้าราชการต่างประเทศ ดังได้กล่าวมาแล้วในภาคที่ ๒ และภาคนี้ให้พึงเข้าใจว่าเฉพาะแต่ประเทศซึ่งรัฐบาลนับว่าเป็นประเทศเอกราชเท่านั้น

ข้อ ๓๗ ห้ามไม่ให้เรือหลวงปล่อยอันเเย่(๑) หรือลดธงเป็นการเคารพต่อเรือต่างประเทศลำหนึ่งลำใด เว้นไว้แต่เรือต่างประเทศนั้นจะปล่อยอันเเย่หรือลดธงคำนับก่อน

ภาคที่ ๕

ว่าด้วยการตอบสลุต

ข้อ ๓๘ การยิงสลุตหลวงไม่มีสลุตตอบดังได้กล่าวแล้วในข้อ ๑๘

ข้อ ๓๙ ถ้าเรือรบต่างประเทศสลุตเรือรบหรือป้อมสยาม ให้ยิงตอบเท่ากับจำนวนที่เรือรบต่างประเทศยิง และถ้าอ่าวซึ่งเรือรบต่างประเทศมาทอดและยิงสลุตนั้น เป็นอ่าวที่มีป้อมทั้งมีเรือรบสยามทอดอยู่ด้วยให้เป็นหน้าที่ของป้อมตอบสลุต ถ้าเป็นที่ซึ่งมีแต่เรือรบทอดอยู่ไม่มีป้อม ให้เรือของนายทหารผู้ใหญ่ในที่นั้นสลุตตอบ

---

(๑) “อันเเย่” หัวหน้ากองประวัติศาสตร์ทหารเรือ (นาวาเอก ศุภชัย บุญเนาว์) ได้กรุณาให้คำอธิบายว่า เข้าใจว่า คงมาจากคำ “อันยา” ซึ่งเป็นภาษาอาหรับ แปลว่า สายสำหรับชักใบเรือขึ้นสู่เสา

ข้อ ๔๐ เรือรบสยามยิงสลุตให้ข้าราชการสยามไม่มีสลุตตอบ เว้นไว้แต่การสลุตข้าราชการทหารเรือทั้งได้กล่าวแล้วในข้อ ๒๘

ข้อ ๔๑ การยิงสลุตในระหว่างเรือรบและป้อมสยามกับเรือรบและป้อมต่างประเทศ ประเทศต่าง ๆ ได้พร้อมกันถือแบบธรรมเนียมการทตอบสลุตดังต่อไปนี้

(๑) การยิงสลุตซึ่งไม่มี มีตอบ คือ

ก. การยิงสลุตเปนพระเกียรติยศแห่งพระเจ้าแผ่นดินและพระราชวงษ์หรือเปนเกียรติยศแก่ประธานาธิบดีแห่งประเทศในเวลาเสด็จและมาถึง หรือออกจากท่าบลใดท่าบลหนึ่ง และในเวลาขึ้นลงจากเรือรบ

ข. การยิงสลุตให้ทูตกงซุล นายทหารบกทหารเรือ หรือผู้รักษาราชการบ้านเมือง เวลามาถึงหรือออกจากท่าบลใดท่าบลหนึ่ง และเวลามาเยี่ยมเยียนเรือรบ

ค. ข้าราชการต่างประเทศ ซึ่งมีเกียรติยศสูงเวลามาเยี่ยมเยียนเรือรบ

ง. การยิงสลุตในการเฉลิมพระชนม์พรรษา หรือการนักซ์ตฤกษ์เฉลิมชาติ

(๒) สลุตที่ต้องยิงตอบเท่าจำนวน คือ

ก. การสลุตธงประจำชาติ เมื่อเรือรบไปถึงอ่าวต่างประเทศ

ข. นายทหารเรือต่างประเทศชั้นนายพล ในเวลาที่เรือไปพบกันกลางทะเลหรืออ่าว

(๓) ถ้าเรือรบต่างประเทศยิงสลุตเปนเกียรติยศแก่ธงกรมบัญชาการทหารเรือ ให้ยิงตอบเท่ากับจำนวนที่เรือต่างประเทศยิง

ตามที่ประเทศต่าง ๆ ยินยอมพร้อมกันถือเปนแบบธรรมเนียมการยิงสลุตตอบดังนี้ ให้บรรดาเรือรบและป้อมสยามปฏิบัติต้องตามจงทุกประการ

ข้อ ๔๒ ถ้าเรือรบและป้อมสยาม ยิงสลุตธงกรมบัญชาการทหารเรือ ไม่ต้องมีสลุตตอบ แต่ถ้าเรือรบหรือป้อมต่างประเทศสลุตกรมบัญชาการทหารเรือฝ่าย

สยามให้ส่งให้เรือรบสยามลำใดลำหนึ่งซึ่งไปกับเรือที่ชักธงกรมบัญชาการทหารเรือ นั้นยิงสลุตตอบแทนได้

ข้อ ๔๓ ถ้าเรือค้าขายต่างประเทศหรือเรือค้าขายฝ่ายสยามหรือเรือใด ๆ ซึ่งไม่ใช่เรือในปกครองของกรมทหารเรือ ยิงสลุตให้เรือรบสยาม ให้เรือรบสยาม ยิงสลุตตอบมีจำนวนเพียง ๕ นัด ถ้าเรือค้าขายที่กล่าวมาแล้ว เล่นมาด้วยกัน มากกว่าลำหนึ่งขึ้นไปและยิงสลุตให้เรือรบสยาม ก็ให้เรือรบยิงสลุตตอบเป็นจำนวน ๗ นัด

ภาคที่ ๖

การชักธงเวลายิงสลุต

ข้อ ๔๔ ในการยิงสลุตตอบให้เรือรบหรือป้อมต่างประเทศ หรือยิงสลุต เป็นเกียรติยศแก่บุคคลต่างประเทศ ในเวลาที่ยิงให้ชักธงดังต่อไปนี้

(๑) พระเจ้าแผ่นดินหรือเจ้านายในพระราชวงศ์ต่างประเทศ หรือ ประธานาธิบดีแห่งประเทศ ให้ใช้ธงดังกล่าวแล้วในข้อ ๑๙

(๒) การยิงสลุตในการเฉลิมพระชนม์พรรษาพระเจ้าแผ่นดินต่าง ประเทศ หรือในการนักษัตฤกษ์เฉลิมชาติต่างประเทศ ให้ชักธงประจำชาติต่าง ประเทศนั้นขึ้นที่เสากลางในเวลายิงสลุต ถ้าเรือรบของประเทศนั้นซึ่งทอดอยู่ใน ที่นั้นชักธงราว ก็ให้เรือรบสยามชักธงประจำชาติที่กล่าวแล้วนั้นไว้ต่อไปจนกว่า เรือรบของประเทศนั้นจะลดธงราว แต่ถ้าไม่มีเรือรบของประเทศนั้นทอดอยู่ในที่ เดียวกัน ก็คงให้ชักธงประจำชาตินี้อยู่จนถึงเวลาวันตก

(๓) ในเวลาที่เรือรบสยามไปถึงอ่าวต่างประเทศ และยิงสลุตให้ธง ชาติต่างประเทศ ให้ชักธงประจำชาติของประเทศนั้นขึ้นที่เสากลางตลอดเวลาที่ยิง สลุต

(๔) การยิงสลุตให้นายทหารต่างประเทศชั้นนายพลหรือยิงสลุตตอบ
ในการนี้ ให้ชักธงประจำชาติของประเทศนั้นขึ้นที่เสาหน้าตลอดเวลาที่ยิงสลุต

(๕) ในการยิงสลุตให้ข้าราชการหรือนายทหารต่างประเทศเวลาลงมา
เยี่ยมเรือรบสยาม ให้ชักธงประจำชาติของผู้นั้นขึ้นที่เสาหน้าตลอดเวลา

ข้อ ๔๕ ในการยิงสลุตให้ข้าราชการสยาม ให้ชักธงหมายตำแหน่ง
ข้าราชการผู้นั้นขึ้นที่เสาหน้า ถ้าเป็นตำแหน่งไม่มีธงตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วย
แบบอย่างธงสยาม ร.ศ. ๑๑๘ หรือธงหมายตำแหน่งของข้าราชการนั้นไม่มีอยู่ในเรือ
รบก็ดี ให้ชักธงช้างยืนแท่นพื้นแดงแทนที่เสาหน้า.

(ก)

ประเภท ที่	ลำดับยศ ข้าราชการซึ่งควร รับสัญญาในหน้าที่ ราชการ	สังกัด สังกัด	อิงจากเรือ			อิงจากบ่อม		หมายเหตุ
			ในเขตใด	ในเวลาใด	เรือลำหนึ่งหรือ กองเรือกองหนึ่ง สังกัด	ในเวลาใด	บ่อมหนึ่ง สังกัด	
๑	ผู้บัญชาการกรม ทหารเรือ	๑๙	ทุกแห่ง	เวลาลงหรือขึ้น จากเรือลำหนึ่ง ลำใด และใน เวลาอื่นโดยคำสั่ง พิเศษ	ในวันเดียวและ ที่เดียวกัน ยิง ๑ ครั้ง และจาก เรือลำเดียว	เวลามาถึงที่ซึ่ง บ่อมตั้งอยู่และ เวลาไปจากที่นั้น และในเวลาอื่น โดยคำสั่งพิเศษ		
๒	นายทัพเรือ	๑๗	ทุกแห่ง	มีกำหนดยิงได้				
๓	นายพลเรือเอก	๑๕		แต่เฉพาะตาม				
๔	นายพลเรือโท	๑๓		ความในข้อ ๒๗				
๕	นายพลเรือตรี	๑๑		แห่งข้อบังคับ				
๖	นายพลเรือจัตวา	๙		ว่าด้วยการยิง สลุตเท่านั้น				
๗	นายเรือเอกหรือ นายทหารเรือซึ่ง มียศต่ำกว่านั้นลง ไป	๗		มีแต่การยิงสลุต ตอบตามความ ในข้อ ๒๘ เท่านั้น				

ประเภทที่	ลำดับยศ ข้าราชการซึ่งควร รับสละตำแหน่ง ราชการ	สังกัด ยี่งกนัต	ยี่งจากเรือ			ยี่งจากบ้อม		หมายเหตุ
			ในเขตใด	ในเวลาใด	เรือลำหนึ่งหรือ กองเรือกองหนึ่ง ยี่งกคร่ง	ในเวลาใด	บ้อมหนึ่ง ยี่งกคร่ง	
๘	ผู้บัญชาการกรม ยุทธนาธิการ	๑๙	ทุกแห่ง	เวลาลงหรือขึ้น จากเรือลำหนึ่ง ลำใด และใน เวลาอื่นโดยคำสั่ง พิเศษ	ในวันเดียวและ สัปดาห์หนึ่ง ๑ คร่ง จากเรือ ลำเดียว	เวลามาถึงที่ซึ่ง บ้อมตั้งอยู่ และ เวลาไปจากที่นั้น และเวลาอื่นโดย คำสั่งพิเศษ		
๙	นายทัพบก	๑๗	ทุกแห่ง	เวลามาเยี่ยม- เยียนเรือรบเป็น เกียรติยศ หรือ ลงเรือรบไปราช- การให้ยี่งในเวลา ลงเรือหรือขึ้น จากเรือ	ท่าเรือแห่งเดียว และในวันเดียว กันยี่งได้แต่ลำ เดียว ภายนอก พระราชอาณา- เขตในบ้อมหนึ่ง ยี่งสละได้ ๑ คร่ง ภายใน พระราชอาณา- เขตใน ๓ ปี สละได้ ๑ คร่ง			
๑๐	นายพลเอก	๑๕						
๑๑	นายพลโท	๑๓						
๑๒	นายพลตรี	๑๑						
๑๓	นายพลจัตวา	๙						

ประเภทที่	ลำดับยศข้าราชการซึ่งควรรับสถาปนาพระราชการ	ยัคนัด	ยัจากเรือ			ยัจากบอม		หมายเหตุ
			ในเขตร์ใด	ในเวลาใด	เรือลำหนึ่งหรือกองเรือกองหนึ่งยักรัง	ในเวลาใด	บอมหนึ่งยักรัง	
๑๕	เอกอรรคราชทูต	๑๙	ทุกแห่ง	เวลาลงเรือและถ้าเรือรบหลวงไปส่งแห่งใดเมื่อถึงท่งแล้วยัเวลาขึ้นจากเรือออกครังหนึ่ง	เว้นไว้แต่ผู้รับสถาปนาเลือกยัคน	เวลาเรือถึงและไปจากตำบลที่บอมอยู่	ไม่มีกำหนด	
๑๕	อรรคราชทูต	๑๕	เฉพาะในอาณาเขตร์ซึ่งผู้รับสถาปนาไปเป็นอรรคราชทูตประจัญจำอยู่	เวลาขึ้นจากเรือรบที่ไปส่งหรือเวลาลงเรือรบเพื่อกลับจากประเทศนั้นให้เรือรบนั้นยั	ตามการที่จะมีขึ้น			

ประเภทที่	ลำดับยศ ข้าราชการซึ่งควร รับสฐติในหน้าที่ ราชการ	ยี่สิบ ยี่สิบ	ยี่สิบจากเรือ			ยี่สิบจากบอม		หมายเหตุ
			ในเขตไร่	ในเวลาใด	เรือลำหนึ่งหรือ กองเรือกองหนึ่ง ยี่สิบ	ในเขตไร่	บอมหนึ่ง ยี่สิบ	
๑๖	ราชทูตหรือ ข้าราชการใน สถานทูต ตำแหน่งซึ่งมี ยศต่ำกว่าอรรค- ราชทูต แต่สูง กว่าอุปทูต	๑๓		เวลามาเยี่ยม เยือนเรือรบให้ ยี่สิบเวลาลงและ ขึ้นจากเรือ	ในปีหนึ่งสฐติ ครั้งเดียวและ ในวันเดียวกัน ยี่สิบได้ลำเดียว	ไม่มี		
๑๗	อุปทูต		ภายในเขตไร่ เมืองท่าเรือ ซึ่งผู้หนึ่ง หน้าที่ประจำ	ในการมาเยี่ยม เรือ ยี่สิบเวลาขึ้น และลงจากเรือ	ในปีหนึ่งสฐติ ครั้งเดียวและ ในวันเดียวกัน ยี่สิบได้ลำเดียว			
๑๘	กงสุลเยนเรล							
๑๙	กงสุล	๑๑						

ข้าราชการชั้นสูงตำแหน่งอื่น รับสฐติได้เฉพาะในการพิเศษบางคราว ซึ่งจะได้มีคำสั่งจากกรมทหารเรือ.

พระราชกำหนด

การยิงสลุต ร.ศ. ๑๓๑^(๑)

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมยุรกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า ในปีรัตนโกสินทรศก ๑๒๔ สมเด็จพระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้กรมทหารเรือตราข้อบังคับกำหนดระเบียบการยิงสลุตไว้ชั้นหนึ่ง มีข้อความดังที่ได้ประกาศไว้ในหนังสือราชกิจจานุเบกษา ปี ร.ศ. ๑๒๔ เล่มที่ ๒๒ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๔ นั้นแล้ว บัดนี้ทรงพระดำริห์ว่า สมควรจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมหรือยกเลิกการบางอย่างซึ่งได้กำหนดไว้ ในข้อบังคับนั้นตามควรแก่การซึ่งดำเนินไปตามสมัย แล้วยกข้อบัญญัติเหล่านั้นขึ้นเป็นพระราชกำหนด จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตราพระราชกำหนดการยิงสลุตขึ้นไว้ มีข้อความดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยการใช้พระราชกำหนด

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้ให้มีนามว่า “พระราชกำหนดการยิงสลุต ร.ศ. ๑๓๑”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกำหนดนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๓๑ เป็นต้นไป

(๑) เสด็จร่ายลักษณะ, ร.ศ.ท. และคนอื่นๆ (ผู้รวบรวม), ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม ๒๔ ร.ศ. ๑๓๑ (พระนคร : โรงพิมพ์เดลิแมร์, ๒๔๗๘), หน้า ๕๒๗ - ๕๔๗.

มาตรา ๓ นับตั้งแต่วันที่ได้ใช้พระราชกำหนดนี้เป็นต้นไป ให้ยกเลิก
ข้อบังคับว่าด้วยการยิงสลุต ร.ศ. ๑๒๔ นั้นเสีย

หมวดที่ ๒ กำหนดการทั่วไป

มาตรา ๔ การยิงสลุตเป็นวิธีคำนับอย่างหนึ่ง ซึ่งเรือบ ป้อมหรือกอง
ทหารปฏิบัติเพื่อเคารพต่อบุคคลแล้วัตถุอันพระราชกำหนดนี้จะได้บัญญัติต่อไปว่า
เป็นบุคคลแล้วัตถุควรได้รับคำนับด้วยการยิงสลุต แลที่เรียกว่าสลุตนั้น คือยิงปืน
ใหญ่ด้วยดินดำหรือดินควันอ่อน มีจำนวนนัดเป็นเกณฑ์ตามควรแก่เกียรติยศ
ของผู้แล้วัตถุที่รับคำนับ

มาตรา ๕ เรือบซึ่งมีหน้าที่ยิงสลุต คือบรรดาเรือบซึ่งมีอัตรากำหนดไว้
ว่า ผู้บังคับการเป็นนายทหารชั้นนายนาวา และซึ่งมีปืนยิงเร็วอย่างเบาชนิดเดียวกัน
เป็นจำนวนตั้งแต่ ๔ กระบอกขึ้นไป แลปืนเหล่านี้ตั้งอยู่ในที่อันสมควรที่จะยิงสลุต
ได้สะดวก เว้นไว้แต่เรือพิฆาตไม่มีหน้าที่ยิงสลุตเลย

มาตรา ๖ ป้อมซึ่งมีหน้าที่ยิงสลุต คือบรรดาป้อมที่มีปืนซึ่งจัดไว้สำหรับ
ใช้การยิงสลุตโดยเฉพาะ

มาตรา ๗ โดยนัยที่ได้กล่าวแล้วในมาตรา ๕ แลมาตรา ๖ นี้ ให้เสนา-
บดีกระทรวงทหารเรือมีอำนาจกำหนดได้อีกชั้นหนึ่งว่า เรือลำใด ป้อมใด มีหน้าที่
ยิงสลุต

มาตรา ๘ ในการยิงสลุตให้ใช้ปืนเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า ๔ กระบอก

มาตรา ๙ เรือใดมีปืนยิงเร็วอย่างเบาเป็น ๒ ขนาด ให้ใช้ขนาดใหญ่ใน
การยิงสลุต เว้นไว้แต่เมื่อปืนอย่างนี้มีจำนวนในเรือต่ำกว่า ๔ กระบอก จึงให้ใช้
อย่างขนาดรอง

มาตรา ๑๐ ในการยิงสลุตห้ามไม่ให้ใช้ปืนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางปากกระบอกใหญ่กว่า ๑๒๐ มิลลิเมตรขึ้นไป เว้นไว้แต่ได้มีคำสั่งพิเศษเฉพาะภาวะคราวแลห้ามมิให้ใช้ปืนประจำเสาเป็นอันขาด

มาตรา ๑๑ ห้ามมิให้เรือลำหนึ่งลำใดซึ่งเสนาบดีกระทรวงทหารเรือมิได้กำหนดว่าเป็นเรือที่มีหน้าที่ยิงสลุตตามพระราชกำหนดนั้นนั้นยิงสลุตในการใด และเวลาหนึ่งเวลาใดเป็นอันขาด

มาตรา ๑๒ เรือที่มีหน้าที่ยิงสลุตนั้น ถ้าหากว่าชำรุดหรืออยู่ในระหว่างซ่อมแซม หรืออยู่ในที่ซึ่งไม่สามารถยิงสลุตได้ หรือไม่ควรยิงสลุต เพราะเหตุการยิงสลุตอาจทำให้เป็นอันตรายเกิดขึ้นแก่เรือนั้นหรือแก่ผู้แลสิ่งอื่น ๆ ถ้าถึงเวลาจะต้องยิงสลุตก็ให้ผู้บังคับการเรือนั้นมีอำนาจสั่งการยิงสลุตได้ชั่วคราว แล้วรายงานชี้แจงเหตุผลการที่ยิงสลุตนั้นให้ทราบถึงกระทรวงทหารเรือตามลำดับชั้นสังกัดทุกคราวไป

มาตรา ๑๓ เรือรบซึ่งงดการยิงสลุต เพราะเหตุไม่มีหน้าที่ยิงสลุต ตามความในมาตรา ๑๑ ก็ดี เพราะมีเหตุควรต้องงดการยิงสลุตตามความในมาตรา ๑๒ ก็ดี ถ้าการที่ควรยิงสลุตนั้นเป็นการกำนันรัฐบาลหรือบุคคลต่างประเทศ ให้ผู้บังคับการเรือไปชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างประเทศทราบในเหตุผลที่ยิงสลุตไม่ได้นั้น แลถ้าเห็นว่าไม่สามารถจะชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างประเทศเป็นที่พอใจในเหตุผลที่ยิงสลุตนั้นได้ เว้นไว้แต่เห็นว่าการที่ยิงสลุตนั้นจะเป็นอันตรายแก่เรือจึงให้ควรงดการยิงสลุต

มาตรา ๑๔ ห้ามไม่ให้เรือลำใดลำหนึ่งยิงสลุตในลำน้ำเจ้าพระยาเหนือบ่อมเสื่อช่อนเลียบขึ้นมา เว้นไว้แต่เป็นการพิเศษโดยคำสั่งของกระทรวงทหารเรือ

มาตรา ๑๕ โดยปรกติกาล ห้ามมิให้มีการยิงสลุตในระหว่างเวลาตั้งแต่พระอาทิตย์อัสดงไปจนถึงพระอาทิตย์อุทัย เว้นไว้แต่เป็นการพิเศษมีคำสั่งเฉพาะคราว

มาตรา ๑๖ ในการยิงสลุต ให้ไว้ระยะระหว่างนัดปืน ๑๐ วินาที เว้นไว้แต่จะมีคำสั่งเฉพาะการหรือเฉพาะแห่ง ให้ไว้ระยะเวลายาวกว่านั้น

มาตรา ๑๗ ถ้าเรือรวมทอดอยู่หลายลำแห่งเดียวกัน เรือใดจะยิงสลุต ต้องได้รับอนุมัติของนายทหารผู้บังคับบัญชาสูงสุดในที่นั้นก่อน เว้นไว้แต่เป็นการยิงสลุตเพื่อคำนับนายทหารผู้บังคับบัญชาสูงสุดนั้นเอง

มาตรา ๑๘ นอกจากการยิงสลุตซึ่งจะได้บัญญัติไว้ในมาตราต่อ ๆ ไป ตามพระราชกำหนดนี้ ห้ามมิให้ยิงสลุตในการหนึ่งการใดเว้นไว้แต่เพื่อเฉลิมพระเกียรติในเมื่อกองทัพเรือมีไชยชนะ หรือเมื่อมีคำสั่งของกระทรวงทหารเรือให้ยิงสลุตเป็นการพิเศษอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น

หมวดที่ ๓ ว่าด้วยสลุตหลวง

มาตรา ๑๙ คำว่าสลุตหลวงนั้นหมายความว่า การยิงสลุตมีจำนวนนัดเป็น ๒๑ นัด

มาตรา ๒๐ คำว่า “สลุตหลวงพิเศษ” นั้นหมายความว่า การยิงสลุตมีจำนวนนัดเป็น ๑๐๑ นัด และการยิงสลุตหลวงพิเศษนี้ ให้มีได้แต่เมื่อมีคำสั่งพิเศษเฉพาะคราว

มาตรา ๒๑ เรือรบแลป้อมบรรดาซึ่งมีหน้าที่ยิงสลุต ตามความในมาตรา ๕, ๖ แล ๗ แห่งพระราชกำหนดนี้นั้น ต้องยิงสลุตหลวงถวายคำนับแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่จะกล่าวต่อไปนี้ คือ

ข้อ ๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินในการใด ๆ ซึ่งกำหนดให้แต่งเต็มยศ แลเสด็จถึงตำบลหนึ่งตำบลใดซึ่งมีเรือรบทอดอยู่หรือมีป้อมตั้งอยู่ เรือรบแลป้อมนั้น ๆ ต้องยิงสลุตหลวงถวายคำนับพร้อมกัน ในเวลาเสด็จครั้งหนึ่งแลในเวลาเสด็จพระราชดำเนินจากตำบลนั้นเป็นเด็ดขาดอีกครั้งหนึ่ง แลถ้าจะมีการยิงสลุตยิ่งกว่า ๒ ครั้งขึ้นไป ก็ต้องมีคำสั่งพิเศษเฉพาะงาน

ข้อ ๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินขึ้นประทับในเรือลำหนึ่งลำใดแลชักธงมหาราชใหญ่ขึ้นเป็นสำคัญ บรรดาเรือรบซึ่งทอดอยู่ในที่เดียวกันกับเรือนั้นต้องยิงสลุตหลวงถวายคำนับในเวลาชักธงมหาราชใหญ่ขึ้นคราวหนึ่ง แลในเวลาชักธงนั้นลงอีกคราวหนึ่ง แลถ้าเรือซึ่งเสด็จขึ้นประทับนั้นเป็นเรือรบอยู่เอง เรือลำนั้นต้องยิงสลุตในคราวที่ชักธงมหาราชใหญ่ขึ้นแลลงด้วยเหมือนกัน แต่ถ้าเสด็จพระราชดำเนินประทับเรือเล็กหรือเรือกันเชียง เรือแจว พายไชร์ ถึงหากจะชักธงมหาราชใหญ่ในเรือนั้น ก็มิให้มีการยิงสลุตหลวงตั้งได้ว่ามานี้ เว้นไว้แต่จะมีคำสั่งพิเศษเฉพาะคราว

ข้อ ๓ เรือรบลำใดแล่นผ่านหรือไปจอดในตำบลเดียวกับเรือซึ่งชักธงมหาราชใหญ่ ในระยะซึ่งอาจทราบสัญญาณแลลักษณะแห่งธงได้ด้วยจักษุปรกติไชร์ เรือรบนั้นต้องยิงสลุตหลวงถวายคำนับ ถ้าไปด้วยกันหลายลำต้องยิงสลุตหลวงถวายคำนับพร้อมกันทุกลำ

ข้อ ๔ ถ้าเรือซึ่งชักธงมหาราชใหญ่แล่นผ่านหรือมาทอดใกล้ป้อมใดในระยะซึ่งอาจทราบสัญญาณแลลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปรกติไชร์ ป้อมนั้นต้องยิงสลุตหลวงถวายคำนับ

อนึ่ง ถ้ามีการชักธงมหาราชใหญ่ขึ้นลงในเรือลำหนึ่งลำใดซึ่งทอดอยู่ในที่ใกล้ป้อมในระยะที่เข้ามาข้างบนนี้ ก็ให้ป้อมนั้นยิงสลุตหลวง

อนึ่ง ถ้ามีการชักธงมหาราชใหญ่ขึ้นลงในเรือลำใดซึ่งทอดอยู่ในที่ใกล้ป้อมในระยะที่เข้ามาข้างบนนี้ ก็ให้ป้อมนั้นยิงสลุตหลวงถวายคำนับโดยระเบียบเดียวกันกับที่กำหนดไว้สำหรับเรือตามความในข้อ ๒ นั้น

ข้อ ๕ ถ้ามีธงมหาราชใหญ่ชักขึ้นอยู่บนยอดเสาบนบกแห่งใดแห่งหนึ่งซึ่งเป็นเครื่องหมายว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับอยู่ ณ ที่นั้นไชร์ บรรดาเรือรบซึ่งแล่นผ่านหรือไปทอดในที่ซึ่งอาจแลเห็นทราบลักษณะแลสัญญาณแห่งธงนั้นได้ด้วยจักษุปรกติ ต้องยิงสลุตหลวงถวายคำนับ

มาตรา ๒๒ ระเบียบการยิงสลุตคำนับธงมหाराชใหญ่ที่ได้กล่าวไว้ใน
มาตรา ๒๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๔ นั้น ให้ใช้ตลอดถึงการยิงสลุตคำนับธงราชินีใหญ่
เยาวราชใหญ่ แลราชวงศ์ใหญ่ด้วย

มาตรา ๒๓ ที่ใดมีเรือชักธงหมายราชตระกูลชั้นหนึ่งชั้นใด ห้ามมิให้มิ
การยิงสลุตคำนับธงอื่นอย่างหนึ่งอย่างใด และถ้ามีเรือตั้งแต่ ๒ ลำขึ้นไป ชักธง
หมายราชตระกูลหลายอย่างมารวมกันเข้าในที่เดียวกันจะยิงสลุตได้แต่เพื่อคำนับธง
ราชตระกูลที่สูงที่สุดในที่นั้นเท่านั้น แต่ข้อห้ามบทนี้ไม่ทั่วไปถึงการยิงสลุตระหว่าง
นาๆ ประเทศ ซึ่งจะได้อีกกล่าวต่อไปในหมวดที่ ๕

มาตรา ๒๔ ในวันที่จะกล่าวต่อไปนี้ คือ

ก. วันซึ่งนิยมนำตรงกับวันพระราชสมภพแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ข. วันเฉลิมฉัตรรัชพรรษา

ค. วันซึ่งนิยมนำตรงกับพระราชประสูติกาลแห่งสมเด็จพระบรม
บรมราชินีนาถและสมเด็จพระยุพราช

เหล่านี้ให้บรรดาเรือรบแลป้อมซึ่งมีหน้าที่ยิงสลุต ยิงสลุตหลวงเฉลิมพระเกียรติใน
เวลาเที่ยง ๑ ครั้ง เว้นไว้แต่จะได้มีคำสั่งอย่างอื่นเฉพาะคราว

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยสลุตข้าราชการ

มาตรา ๒๕ ข้าราชการฝ่ายทหารเรือ ทหารบก แลฝ่ายพลเรือนบางชั้น
ให้ได้รับคำนับด้วยการยิงสลุตโดยกำหนดแลในเขตรังแรงในตารางต่อไปนี้

ประเภท	ลำดับชั้นยศหรือตำแหน่งข้าราชการผู้รับสละ	จำนวนนับปี	สละที่ยังจากเรือรบหลวง			สละที่ยังจากบอม		หมายเหตุ
			ในเขตไร่	ในการใด	ยิงในเรือลำเดียวกันได้กี่คราว	ในการใด	บอมเดียวกันยิงได้กี่คราว	
๑	เสนานาวิกพิธีการเรือหลวงทหารเรือ	๑๙	ทุกแห่ง	ในเวลาไปเยี่ยมเรือรบแลเวลาไปจากเรือนั้นกับทั้งเวลาอื่นๆที่จะได้มีคำสั่ง	ในอาวท่าเรือเดียวกันแลในวันเดียวกันยิงได้เพียงลำเดียว	ในเวลาไปถึงแลไปจากบอมกับทั้งเวลาอื่นๆที่จะได้มีคำสั่ง	ไม่มีกำหนด	นายพลเรือจัตวารับสละได้ แต่เมื่อไม่มีนายนาเวกซึ่งได้รับสัญญาบัตรยศชั้นก่อน นายพลเรือจัตวาผู้น้อยในชั้นเดียวกัน.
	จอมพลเรือ	๑๙						
	นายพลเรือเอก	๑๗						
	นายพลเรือโท	๑๕						
	นายพลเรือตรี	๑๓						
	นายพลเรือจัตวา	๑๑						

ประเภท	ลำดับชั้นยศหรือตำแหน่งข้าราชการการซึ่งควรได้รับสิทธิ	จำนวนนักบิน	สูญเสียจากเรือรบหลวง			สูญเสียจากบ้อม		หมายเหตุ
			ในเขตเรือ	ในการใด	ยิงในเรือลำเดียว ๗๒๔๔ กันได้ก็คราว	ในการใด	บ้อมเดียว กันยิงได้ ก็คราว	
๒	ผู้บังคับการทหารเรือซึ่งมียศต่ำกว่านายพลเรือ	๗		มีแต่การสูญเสียตอบเท่านั้น (ดูม. ๓๐, ๓๑ และ ๔๑)		ไม่มี	ไม่มี	
	จอมพล	๑๙	ทุกแห่ง	ในการไปเยี่ยมเรือรบหรือลงเรือรบเพื่อโดยสถานให้ยิงในเวลาขึ้นหรือลงไปจากเรือเวลาใดเวลาหนึ่งแต่คราวเดียว	ก. ในท่าเรือแห่งเดียวกันวันเดียวกันยิงได้จากเรือลำเดียว ข. ในน่านน้ำต่างประเทศรับสิทธิได้เพียงครึ่งเดียวภายใน ๑ ปี แลในน่านน้ำสยามรับสิทธิได้เพียง	ไม่มี	ไม่มี	
	นายพลเอก	๑๗						
	นายพลโท	๑๕						
	นายพลตรี	๑๓						

ประเภท	ลำดับชั้นยศ หรือตำแหน่ง ข้าราชการซึ่งควร ได้รับสละ	จำนวน นักบิน	สละที่ยังจากเรือรบหลวง			สละที่ยังจากบอม		หมายเหตุ
			ในเขตไร้โต	ในการไร้โต	ยิงในเรือลำเดียว กันได้ก็คราว	ในการไร้โต	บอมเดียว กันยิงได้ ก็คราว	
					ครั้งเดียวภายใน ๓ ปี เว้นไว้แต่ จะได้ออกยศ ในระหว่างนั้น			
	เอกอรรคราชทูต	๑๙	ทุกแห่ง	ในเมื่อขึ้นไปบน เรือรบแล้วได้ โดยสถานเรือนั้น ไปทะเลในเมื่อ ไปจากเรือเดด- ชาติอีกครึ่งหนึ่ง แล้วยังจากเรือลำ ที่ตัวเอง	ไม่มีกำหนด	ในเวลาไปถึง ตำบลที่บอมตั้ง อยู่หรือไปจากที่ นั้นเป็นทีเด็ดขาด	ไม่มี กำหนด	เสนาบดกระ- ทรวงต่าง ๆ นอกจาก กระทรวง ทหารเรือ เทียบเท่า เอกอรรค- ราชทูต
๓	อรรคราชทูต	๑๗	ภายในอาณา	ก. ยิงจากเรือรบ				
	ราชทูต	๑๕	เขตประ-	ที่ไปส่งในเวลา				
	อุปทูต	๑๓	เทศซึ่งตน	ไปจากเรือเอเล	แล้วแต่การ			

ประเภท	ลำดับชั้นยศหรือตำแหน่งข้าราชการซึ่งควรได้รับสิทธิ	จำนวนนับปี	ผลที่ยังจากเรือรบหลวง			ผลที่ยังจากบ้อม		หมายเหตุ
			ในเขตเรือ	ในการใด	ยิงในเรือลำเดียว ๗๕๘ กนกเกรว	ในการใด	บ้อมเดียว กนกเกรว	
๔	กงสุลเยนอราล กงสุล	๑๑ ๗	มีหน้าที่ประจำอยู่	ยิงจากเรือรบที่ รับกลับเป็น เหตุขาดในเวลา ลงเรือ	ในวันเดียวกัน ได้แต่ลำเดียว ได้รับสิทธิ เพียงครั้งเดียว ภายใน ๑๒ เดือน	ไม่มี	ไม่มี	
			ภายในอาณา เขตประ- เทศซึ่งตน มีหน้าที่ ประจำอยู่	ก. ยิงจากเรือรบ ที่ไปส่งในเวลา ไปจากเรือแล ยิงจากเรือรบที่ รับกลับเป็น เหตุขาด				

ประเภท	ลำดับชั้นยศหรือตำแหน่งข้าราชการซึ่งควรได้รับสิทธิ	จำนวนนักบิน	สรุปตียังจากเรือรบหลวง			สรุปตียังจากบอม		หมายเหตุ
			ในเขตไตร	ในการใด	ยิงในเรือลำเดียวกันใดก็ตาม	ในการใด	บอมเดี่ยวกันยิงได้สักคราว	
				ข. ยิงในเวลามาเยี่ยมเรือรบยิงในเวลาขึ้นหรือเวลาไปจากเรือเวลาใดเวลาหนึ่ง	ในวันเดียวกันยิงได้แต่ลำเดียวแลรับสลุตได้เพียงครั้งเดียวภายใน ๑๒ เดือน	ไม่มี	ไม่มี	
๕	ข้าหลวงเทศาภิบาลผู้ว่าราชการเมือง	๑๗ ๑๕	ภายในอาณาเขตซึ่งอยู่ในหน้าปกครองของตน	ก. เมื่อโดยสถานเรือรบไป ยิงเวลาไปจากเรือเด็ดขาด ข. เมื่อเยี่ยมเรือรบ ยิงในเวลาขึ้นเรือหรือไปจากเรือเวลาใดเวลาหนึ่ง	แล้วแต่การ ในวันเดียวกันยิงได้แต่ลำเดียวแลรับสลุตได้เพียงครั้งเดียวภายใน ๑๒ เดือน	ไม่มี	ไม่มี	

ประเภท	ลำดับชั้นยศหรือตำแหน่งข้าราชการซึ่งควรได้รับการรับสัญญา	จำนวนนับปี	สัญญาจ้างจากรัฐบาล			สัญญาจ้างจากป้อม		หมายเหตุ
			ในเขตรายได้	ในการได้	ยิงในเรือลำเดียว ๗๕๔๔๔๔	ในการได้	บอมเดี่ยว กนยิงได้ ๕๕๕๕๕๕	
	ข้าราชการพลเรือนชั้นมหาอำมาตย์โทไปราชการพิเศษ	๑๗ ๑๕ ๑๓	เพียงแต่ใน ตำบลที่ไป ราชการ พิเศษ	ก. เมื่อโดยสถาน เรือรบไป เรือ ลำนั้นยิงในเวลา ไปจากเรือนั้น แลเมื่อรับกลับ ตรวจหา ยิงใน เวลาลงเรือ ข. เมื่อเยี่ยมเรือ รบ ยิงในเวลา ขึ้นหรือไปจาก เรือเวลาใดเวลา หนึ่ง	แล้วแต่การ	ไม่มี		
	คือ							
	มหาอำมาตย์เอก มหาอำมาตย์โท มหาอำมาตย์ตรี							

มาตรา ๒๖ ตามลำดับชั้นยศหรือตำแหน่งในตารางมาตรา ๒๕ นั้น ถ้าข้าราชการผู้ใดมีตำแหน่งหรือยศเป็นชั้นควรได้รับสละ ๒ อย่าง ก็ให้ยิงสละตามกำหนดสำหรับชั้นสูงแต่อย่างเดียว

มาตรา ๒๗ ข้าราชการผู้ใดรับตำแหน่งหรือทำการแทนในตำแหน่งใด ๆ ซึ่งควรได้รับสละตามตารางในมาตรา ๒๕ ให้ได้รับสละโดยเต็มตามควรแก่ตำแหน่งนั้น ตลอดจนเวลาซึ่งรับหรือทำการแทนอยู่

มาตรา ๒๘ ข้าราชการซึ่งควรได้รับสละในเวลาขึ้นลงจากเรือรบตามตารางในมาตรา ๒๕ ประเภท ๒, ๓, ๔, แล ๖ นั้น ถ้าขึ้นลงจากเรือรบซึ่งมิได้มีหน้าที่ยิงสละตามความในมาตรา ๑๑ ไซ้ร นายทหารเรือผู้บังคับบัญชาสูงสุดในที่นั้น จะสั่งให้เรือรบลำหนึ่งลำใดซึ่งอยู่ในที่เดียวกันยิงสละแทนก็ได้

มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ยิงสละแก่นายทหารเรือผู้ใด ในขณะที่มีนายทหารเรือผู้อื่นซึ่งมียศสูงกว่าผู้รับสละนั้นอยู่ในที่เดียวกัน

มาตรา ๓๐ ให้เรือรบยิงสละค้ำับธงนายพลเรือ โดยระเบียบดังจะกล่าวต่อไป

ข้อ ๑ ยิงจากเรือของนายทหารผู้บังคับบัญชา ซึ่งมียศรองจากนายพลผู้รับค้ำับลงไปเป็นสูงสุดในที่นั้น

- ก. ในเวลาชักธงนายพลขึ้นเป็นครั้งแรก
- ข. ในเวลาเปลี่ยนธงหรือย้ายธงในคราวที่เลื่อนยศ

ข้อ ๒ ยิงจากเรือรบลำเดียวหรือหลายลำในเวลาพบกับเรือซึ่งชักธงนายพลนั้นภายในเขตที่จะกล่าวต่อไปในข้อ ๔ แต่ถ้าเรือซึ่งจะยิงสละนั้นเป็นจำนวนตั้งแต่ ๒ ลำขึ้นไป แลอยู่ใต้บังคับบัญชาของนายพลนั่นเองไซ้ร ให้เรือของนายทหารผู้บังคับบัญชาสูงสุดในหมู่เรือนี้ยิงสละค้ำับธงนายพลเรือนั้นแต่ลำเดียว

ข้อ ๓ ยิงจากเรือนายพลผู้มียศต่ำกว่า

ก. ในเวลาพบกับเรือซึ่งชักธงอันควรสลุต

ข. ในเวลาชักธงที่ว่าขึ้นเป็นครั้งแรก

ค. ในเวลาเปลี่ยนธงหรือย้ายธงในคราวที่เลื่อนยศ

ข้อ ๔ นายทหารเรือตำแหน่งใด ๆ ได้ยิงสลุตคำนับนายพลเรือผู้ใดครั้งหนึ่งแล้ว ถ้าตนยังคงอยู่ในตำแหน่งเดิมตราบใด ห้ามมิให้ยิงสลุตคำนับนายพลผู้เดียวกันนั้นอีกต่อไป เว้นไว้แต่ในการเลื่อนยศของนายพลผู้นั้น

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้มีการยิงสลุตให้แก่นายทหารเรือซึ่งมียศต่ำกว่านายพลเรือจัตวาลงไปในที่ใดที่หนึ่งนอกพระราชอาณาเขต

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยสลุตนานาชาติ

มาตรา ๓๒ การยิงสลุตคำนับกระษัตริย์หรือประธานาธิบดี หรือเจ้านายในราชวงศ์ต่างประเทศ แลการยิงสลุตคำนับธงบุคคลประเภทที่ออกนามมานี้ ให้เป็นไปโดยระเบียบเดียวกันกับที่ได้กล่าวไว้ในมาตรา ๒๑ แล ๒๒ นั้นทุกประการ ต่างกันแต่ในเวลาที่ยิงสลุตให้ชักธงชาติของประเทศนั้นขึ้นที่เสาใหญ่ด้วย

มาตรา ๓๓ ถ้าเรือรบหรือป้อมต่างประเทศแห่งใดยิงสลุตในการนักษัตรมงคลสำหรับชาติ กล่าวคือ ในวันพระราชสมภพแห่งกระษัตริย์หรือพระมหากษัตริย์ต่างประเทศ หรือในงานแลพิธีสำคัญสำหรับชาติประเทศเหล่านี้เป็นต้นไซ้ร้ ถ้ามีเรือรบสยามทอดอยู่ในที่เดียวกัน แลเรือรบต่างประเทศได้แจ้งให้ทราบในการที่จะยิงสลุตในทางราชการด้วยไซ้ร้ ให้เรือรบสยามยิงสลุตด้วยทุกลำ แต่มิให้เกินกว่า ๒๑ นัด แลให้ชักธงชาติต่างประเทศนั้นขึ้นที่เสาใหญ่ในเรือของผู้บังคับบัญชาสูงสุด

มาตรา ๓๔ การยิงสลุตคำนับซึ่งกันและกันระหว่างเรือรบสยามแลเรือรบต่างประเทศซึ่งชักธงนายพลเรือ ให้เป็นไปตามความตกลงระหว่างนาๆ ประเทศดังต่อไปนี้ คือ

ข้อ ๑.

ก. ธงจอมพลเรือ ธงหมายยศนายทหารซึ่งมียศเสมอกับจอมพลให้ได้รับสลุต ๑๙ นัด

ข. ธงนายพลเรือเอก ให้ได้รับสลุต ๑๗ นัด

ค. ธงนายพลเรือโท „ ๑๕ „

ง. ธงนายพลเรือตรี „ ๑๓ „

จ. ธงนายพลเรือจัตวา „ ๑๑ „

ข้อ ๒ อื่น ในระเบียบยศทหารเรือฝรั่งเศสไม่มียศชั้นนายพลเรือเอก เพราะฉะนั้น นายพลเรือโทฝรั่งเศสผู้ใดชักธงหมายยศที่เสาใหญ่ ให้ถือว่าเป็นผู้ควรรับสลุตเท่านายพลเรือเอก เป็นจำนวน ๑๗ นัด ดังได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๑

มาตรา ๓๕ กำหนดยิงสลุตคำนับข้าราชการฝ่ายสยามตามตารางในมาตรา ๒๕ นั้น ให้ใช้ตลอดถึงการยิงสลุตคำนับข้าราชการต่างประเทศซึ่งมียศหรือตำแหน่งตรงกันตามลำดับชั้นในตารางนั้นด้วย

มาตรา ๓๖ ถ้าข้าราชการต่างประเทศผู้มียศสูง หรือนายพลเรือต่างประเทศ หรือนายพลทหารบกต่างประเทศผู้ใด มาเยี่ยมเรือรบหลวงให้มีการยิงสลุตในเวลาขึ้นเรือแลในเวลาไปจากเรือเป็นจำนวนนัดเป็นเท่ากับผู้นั้นถึงได้รับสลุตจากเรือรบแห่งประเทศของเขาเอง หรือเป็นจำนวนนัดเท่าใด แล้วแต่จะเห็นสมควร แต่ไม่เกินกว่า ๑๙ นัดขึ้นไป

อนึ่ง ถ้าจำนวนจำกัด ซึ่งข้าราชการต่างประเทศผู้นั้นพึงได้รับสลุตจากเรือรบแห่งประเทศของเขาเองนั้น เป็นจำนวนต่างกันกับที่ได้กำหนดไว้สำหรับชั้นยศหรือตำแหน่งที่ตรงกันในตารางมาตรา ๒๕ นั้นไซ้ ก็ให้ยิงสลุตให้แก่ข้าราชการต่างประเทศผู้นั้นด้วยจำนวนนัดที่สูง

มาตรา ๓๗ เรือรบสยามไปทอดในอ่าวท่าเรือต่างประเทศแห่งใดซึ่งมี
ป้อมตั้งอยู่ หรือมีเรือรบของประเทศนั้นทอดอยู่ ให้เรือรบสยามนั้นยิงสลุตธงชาติ
ต่างประเทศนั้นเป็นจำนวน ๒๑ นัด ถ้าเรือรบสยามเป็นจำนวนหลายลำ ให้ยิงจาก
เรือผู้บังคับบัญชาสูงสุดแต่ละลำเดียว อนึ่ง การยิงสลุตที่ว่านี้ต้องให้ได้รับสลุตตอบ
หรือได้รับความพอใจในข้อชี้แจงเหตุที่ไม่ได้รับสลุตตอบ

มาตรา ๓๘ ถ้าเรือรบสยามลำหนึ่งหรือหลายลำ พบกับเรือรบต่างประเทศ
ซึ่งชักธงนายพลเรือ แลนายพลเรือต่างประเทศนั้นมียศสูงกว่านายทหารเรือ
สยามผู้บังคับบัญชาสูงสุดไซ้ ให้เรือรบของนายทหารสยามผู้มียศสูงสุดนั้นยิงสลุต
คำนับธงนายพลต่างประเทศตามอัตราในมาตราที่ ๓๔ แลถ้าที่พบนั้นเป็นที่ในอ่าว
ท่าเรือ ให้ยิงสลุตคำนับธงชาติดังที่ไว้ในมาตรา ๑๗ นั้นเสียก่อน

มาตรา ๓๙ การยิงสลุตในอ่าวท่าเรือต่างประเทศ ถ้าเป็นท้องที่ซึ่ง
รัฐบาลประเทศนั้นห้ามการยิงสลุต ก็ให้เรือรบสยามปฏิบัติตาม

มาตรา ๔๐ การยิงสลุตคำนับกษัตริย์หรือเจ้าในราชวงศ์ต่างประเทศก็ดี
หรือคำนับข้าราชการต่างประเทศก็ดี หรือคำนับธงต่างประเทศอย่างใด ๆ ก็ดี บรรดา
ที่ได้เข้ามาในหมวดที่ ๕ นี้ ให้มีได้แต่เมื่อบุคคลแล้วตฤซึ่งจะสลุตนั้น เป็นชาติซึ่ง
มีรัฐบาลอันรัฐบาลของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ยอมรับรองนับถือแล้วในทางราชการ.

หมวดที่ ๖

ว่าด้วยการยิงสลุตตอบ

มาตรา ๔๑ ตามระเบียบที่ได้กล่าวไว้ในหมวดที่ ๓ และที่ ๔ นั้น การ
ยิงสลุตหลวงหรือสลุตข้าราชการจากเรือรบหรือป้อมกำหนดให้มีการยิงสลุตตอบหรือ
ไม่มี ดังจะกล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑ การยิงสลุตหลวง ไม่มีสลุตตอบ

ข้อ ๒ การยิงสลุตคำนับธงเสนาบดีทหารเรือ ไม่มีสลุตตอบ เว้นไว้แต่
ที่จะกล่าวต่อไปในมาตรา ๔๒ ข้อ ๕

ข้อ ๓ การยิงสลุตคำนับข้าราชการทหารเรือ ให้มีสลุตตอบตามอัตราสำหรับเกียรติยศผู้ยิงสลุตคำนับดังแจ้งในมาตรา ๒๕ แต่ถ้าการยิงสลุตคำนับนั้นได้ยิงหลายแห่งพร้อมกัน ให้มีการยิงสลุตตอบเป็นจำนวนนัดเท่ากับอัตราสำหรับเกียรติยศผู้ที่ได้รับสลุต เพื่อเป็นการตอบสลุตทั่วไป

ข้อ ๔ การยิงสลุตคำนับข้าราชการสยามประเภทอื่นนอกจากข้าราชการทหารเรือ นั้น ไม่มีการยิงสลุตตอบอย่างหนึ่งอย่างใด

มาตรา ๔๒ ในการยิงสลุตนา ๆ ประเทศ ตามความในหมวดที่ ๕ นั้น ให้มีการสลุตตอบหรือไม่มี ตามความตกลงระหว่างนา ๆ ประเทศ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การยิงสลุตจากเรือรบหรือป้อมสยามซึ่งไม่มีการยิงสลุตตอบ คือ

ก. การยิงคำนับกษัตริย์ ประธานาธิบดี หรือเจ้าในราชวงศ์ต่างประเทศ
ในเวลา ^{เสด็จ}ไป } ถึง หรือจากอ่าวท่าเรือตำบลหนึ่งหรือในเวลา ^{เสด็จ}ไป } เยี่ยมเรือรบหลวง

ข. การยิงสลุตคำนับข้าราชการต่างประเทศฝ่ายทหารเรือ ทหารบก
ทูตานุทูต หรือกงสุล หรือฝ่ายเทศาภิบาล ในเวลาไปถึงหรือจากอ่าวท่าเรือตำบล
หนึ่ง หรือในเวลาไปเยี่ยมเรือรบ

ค. การยิงสลุตคำนับข้าราชการต่างประเทศซึ่งมียศสูง ในเวลาไปเยี่ยม
เรือรบ

ง. การยิงสลุตในโอกาสแห่งวันนักขัตตรมมงคลของชาติต่างประเทศ

ข้อ ๒ การยิงสลุตจากเรือรบสยาม ซึ่งต้องได้รับตอบเท่าจำนวนนัดปืน
ที่ยิงไป คือ

ก. การยิงสลุตคำนับธงชาติ ในเวลาไปทอดสมอในอ่าวท่าเรือต่าง
ประเทศ

ข. การยิงสลุตคำนับธงนายพลเรือต่างประเทศเวลาพบกันกลางทะเล
หรือในอ่าวท่าเรือ

ข้อ ๓ ถ้าเรือรบต่างประเทศยิงสลุตคำนับเรือรบหรือป้อมสยาม ให้มีการยิงสลุตตอบเท่าจำนวนนัดปืนที่เรือรบต่างประเทศได้ยิง แลในการยิงสลุตตอบนี้ ถ้าเป็นที่มีป้อมสยามตั้งอยู่ ให้ยิงจากป้อม ถ้าไม่มีป้อมก็ให้ยิงตอบจากเรือของนายทหารผู้บังคับบัญชาสูงสุดในที่นั้น

ข้อ ๔ ถ้าเรือรบต่างประเทศยิงสลุตคำนับธงสยาม หรือคำนับธงราชตระกูลสยาม หรือคำนับธงข้าราชการสยาม ให้มีการยิงสลุตตอบหรือไม่มี โดยระเบียบเดียวกันกับที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๑ แลข้อ ๒

ข้อ ๕ ถ้าเรือรบต่างประเทศสลุตคำนับธงเสนาบดีทหารเรือฝ่ายสยาม เสนาบดีจะสั่งให้เรือรบลำหนึ่งลำใดที่ไปค้ำอยู่ในกระบวนนั้นยิงสลุตตอบเรือต่างประเทศแทนก็ได้

มาตรา ๔๓ ถ้าเรือสินค้าหรือเรือรับคนโดยसानซึ่งมิใช่เรือหลวง จะเป็นเรือสยามก็ตามหรือต่างประเทศก็ตาม ยิงสลุตคำนับเรือรบสยามให้มีการยิงสลุตตอบเป็นจำนวน ๕ นัด ถ้าเรือบรรทุกสินค้าหรือรับคนโดยसानที่ว่านี้ เติรไปด้วยกันเป็นกระบวนเดียวมีจำนวนมากกว่า ๑ ลำขึ้นไป ให้ยิงสลุตตอบเป็นจำนวน ๗ นัด

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยการชักธงในเวลายิงสลุตคำนับหรือตอบ

มาตรา ๔๔ ในเวลาที่เรือรบหรือป้อมสยามยิงสลุตคำนับหรือตอบเรือรบหรือป้อมต่างประเทศหรือยิงสลุตคำนับบุคคลต่างประเทศ ให้ชักธงให้ปรากฏโดยระเบียบที่จะกล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในการยิงคำนับกษัตริย์ ประธานาธิบดี หรือเจ้าในราชวงศ์ต่างประเทศ ให้ชักธงชาติของประเทศแห่งผู้ได้รับสลุตนั้นขึ้นที่ยอดเสาใหญ่

ข้อ ๒ ในการยิงสลุตในโอกาสแห่งวันนักขัตตรมมงคลของชาติต่างประเทศ แลยิงในน่านน้ำสยามหรือน่านน้ำต่างประเทศก็ดี ให้ชักธงชาติซึ่งเฉลิมวันนักขัตตรมกลนนั่นขึ้นที่เสาใหญ่ ในเวลาที่ยิงสลุต แลชักธงไว้ต่อไปตลอดเวลาที่เรือรบของชาตินั้นมีการชักธงราวแต่งเรือ หรือถ้าไม่มีเรือรบของชาตินั้นอยู่ในที่นั้น ให้ชักธงไว้เพียงกระทั่งถึงเวลาพระอาทิตย์อัสดงค์

ข้อ ๓ ในการยิงสลุตในเมื่อทอดสมอที่อ่าวท่าเรือต่างประเทศ ให้ชักธงชาติของประเทศนั้นขึ้นที่ยอดเสาใหญ่ตลอดเวลาที่ยิงสลุต

ข้อ ๔ ในการยิงสลุต เมื่อพบกับนายพลเรือต่างประเทศ หรือในการยิงสลุต ตอบสลุตของนายพลเรือต่างประเทศ หรือในการยิงสลุต ตอบสลุตของนายพลเรือต่างประเทศ หรือของเรือรบต่างประเทศให้ชักธงชาติต่างประเทศนั้นขึ้นที่ยอดเสาน้ำตลอดเวลาที่ยิงสลุตคำนับหรือตอบนั้น

ข้อ ๕ ในการยิงสลุตคำนับข้าราชการต่างประเทศฝ่ายทหารเรือ ทหารบก ฝ่ายทูตานุทูต กงสุล และฝ่ายเทศาภิบาลหรือข้าราชการต่างประเทศอื่นๆ ที่มียศสูงในเมื่อมาเยี่ยมเรือรบสยาม ให้ชักธงชาติของประเทศแห่งผู้รับสลุตนั้นขึ้นที่ยอดเสาน้ำตลอดเวลาที่สลุต

มาตรา ๔๕ ในการยิงสลุตคำนับข้าราชการสยามฝ่ายทหารบกแลฝ่ายพลเรือน ให้ชักธงหมายตำแหน่งของผู้รับสลุตนั้นขึ้นที่ยอดเสาน้ำตลอดเวลาที่ยิงสลุต แต่ถ้าธงหมายตำแหน่งไม่มีอยู่ในเรือก็ตาม หรือผู้รับสลุตนั้นไม่มีธงหมายตำแหน่งก็ตาม ให้ใช้ธงราชการแทน

มาตรา ๔๖ นอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วในมาตรา ๔๔ แล ๔๕ นี้ ไม่ต้องการชักธงอย่างใดเป็นพิเศษในการยิงสลุต หรือมิฉะนั้นก็เป็นการชักธงราวแต่งเรือที่เดียว

หมวดที่ ๘

ว่าด้วยการรักษาพระราชกำหนด

มาตรา ๔๗ ให้เสนาบดีกระทรวงทหารเรือเป็นเจ้าหน้าที่รักษาพระราชกำหนดนี้ และมีอำนาจตรากฎข้อบังคับวางระเบียบการต่อเนื่องกับพระราชกำหนดเป็นครั้งคราวตามที่เห็นสมควรแก่ราชการ

พระราชกำหนดนี้ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๑
เป็นวันที่ ๕๐๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระราชบัญญัติ

ยกเลิกพระราชกำหนดการยิงสลุต ร.ศ. ๑๓๑^(๑)

พุทธศักราช ๒๔๘๓

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)

อาทิตยทิพอาภา

พล. อ. พินาเนนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓

เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรยกเลิกพระราชบัญญัติกำหนดการยิงสลุต ร.ศ. ๑๓๑

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติยกเลิกพระราชกำหนดการยิงสลุต ร.ศ. ๑๓๑ พุทธศักราช ๒๔๘๓”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชกำหนดการยิงสลุต ร.ศ. ๑๓๑

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี.

(๑) สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑ ตอน ๓๘ (พระนคร, ๒๔๘๓ หน้า ๕๐๖-๕๗๐)

บรรณานุกรม

๑. กำหนดการรับเสด็จพระราชินีเอลิซาเบธที่ ๒ แห่งสหราชอาณาจักร เจ้าชายฟิลลิป ดยุกแห่งเอดินบะระและเจ้าฟ้าหญิงแอนน์พระราชธิดา ในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศไทย วันที่ ๙ – ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ พระนคร. ๒๕๑๕.
๒. จดหมายเหตุการณ์การรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จกลับจากยุโรปครั้งหลัง ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๐). พระนคร. โรงพิมพ์พระจันทร์ ๒๕๑๓ (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ หม่อมจันทร์ เทวกุล ณ เมรุวัดธาตุทอง ๑ มิ.ย. ๒๕๑๓).
๓. จดหมายเหตุระยะทางพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสสิงคโปร์ ชวาและบาหลี พระนคร. ๒๕๐๔ (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระยาไพชยนต์เทพ (ทองเจือ ทองเจือ) ณ สุสานหลวงวัดเทพศิรินทราวาส ๙ พ.ย. ๒๕๐๔)
๔. นายกรัฐมนตรี, สำนักทำเนียบ, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑ ตอน ๓๘. ๒๔๘๓
๕. ,, ,, ,, ,, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓ ตอน ๖๕. ๒๔๙๓
๖. ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๒. พระนคร. โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๐๖. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายเทียม ลदानนท์ ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม ๑ ก.ค. ๒๕๐๖).
๗. ยุทธการทหารเรือ, กรม, กองประวัติศาสตร์, “การทำความเคารพด้วยปืนใหญ่” ประเพณีนิติธรรมและพิธีของทหารเรือและการถือธงบางอย่างของชาวเรือ. ธนบุรี: โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารเรือ, ๒๕๐๔.

๘. ยุทธการทหารเรือ, กรม, นาวิกศาสตร์ ปีที่ ๔๑, ๑๑ เล่ม. ธนบุรี: โรงพิมพ์อุทกศาสตร์, ๒๕๐๑.
๙. ราชบัณฑิตยสถาน, อักษรานุกรมภูมิศาสตร์ไทย เล่ม ๓. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์ ๒๕๐๗.
๑๐. เรื่องราชาภิเษกและจดหมายเหตุบรมราชาภิเษกรัชกาลที่ ๕, พระนคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๐๙. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นาวาอากาศตรี สมภพ สุตสุนทร ณ ฌาปนสถานกองทัพบกวัดโสมนัสวิหาร, ๒๗ ส.ค. ๒๕๐๙).
๑๑. ศิลปากร, กรม, ประชุมพงสาวดาร เล่ม ๗ (ภาคที่ ๒๗). พระนคร. ก้าวหน้า, ๒๕๐๗.
๑๒. ———, ———, ประชุมพงสาวดาร เล่ม ๑๖. พระนคร. องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๐๘.
๑๓. ———, ———, ประชุมพงสาวดาร เล่ม ๓๕. พระนคร. องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๑๒.
๑๔. ———, ———, จดหมายเหตุการเดินทางสู่ประเทศสยามของบาทหลวงตาชาร์ด, นายสันต์ ท. โกมลบุตร, (ผู้แปล). พระนคร. โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๗.
๑๕. ———, ———, ประชุมประกาศรัชกาลที่ ๔ พ.ศ. ๒๓๕๔ — ๒๔๐๔. พระนคร. โรงพิมพ์ดำรงธรรม, ๒๕๑๑. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระมหาโพธิวงศาจารย์ อินทโชติเถระ ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส, ๙ พ.ย. ๒๕๑๑).
๑๖. สงวน อึ้งคง, “การยิงสลุต” สิ่งแรกในเมืองไทย ชุดที่ ๓. พระนคร: แพร่พิทยา, ๒๕๐๓.

๑๗. เสถียร ลายลักษณ์, ร้อยตำรวจโท และคนอื่นๆ (ผู้รวบรวม), ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม ๒๐ ร.ศ. ๑๒๔. พระนคร. โรงพิมพ์เดลิเมล, ๒๔๗๘.
๑๘. เสถียร ลายลักษณ์, ร้อยตำรวจโท และคนอื่นๆ (ผู้รวบรวม), ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม ๒๔ ร.ศ. ๑๓๑. พระนคร: โรงพิมพ์เดลิเมล, ๒๔๗๘.
๑๙. หอพระสมุดสำหรับพระนคร, จดหมายเหตุบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒนากร, ๒๔๖๖.
(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมพิมพ์พระราชทานในงานเฉลิมพระชนมพรรษา ปีฉุ ๒๔๖๖).
๒๐. อัมมาตยาธิบดี, พระยา (เส็ง วิริยะศิริ), ผู้รวบรวม, รัชเสด็จฯ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐). พระนคร: โรงพิมพ์กฤษณปกรณ์, ๒๕๑๓. (ม.จ. หญิง จงจิตรนอม ติศกุล พิมพ์เนื่องในวันพระชนมายุครบ ๗ รอบ, ๓ ส.ค. ๒๕๑๓)